

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r. ze zm.
(Tekst ujednolicony)

RAPORT Z WIZYTACJI

(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 3 - 4 listopada 2018 r.

na kierunku zarządzanie

prowadzonym

w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	11
Dobre praktyki	11
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	11
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	20
Dobre praktyki	20
Zalecenia	20
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	21
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	21
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	27
Dobre praktyki	28
Zalecenia	28
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	30
Dobre praktyki	30
Zalecenia	30
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	31
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	31
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	32
Dobre praktyki	32
Zalecenia	32
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	32
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	32

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	33
Dobre praktyki	33
Zalecenia	33
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	35
Dobre praktyki	35
Zalecenia	35
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	36
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	36
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	37
Dobre praktyki	38
Zalecenia	38
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	38
Załączniki:	39
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	39
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	40
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	42
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	54
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	54

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Stefan Wrzosek, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Grażyna Trzpiot, ekspert PKA,
2. prof. dr hab. Andrzej Cieślik, członek PKA
3. mgr Beata Sejdak, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego,
4. Bogdan Lewiński, ekspert PKA ds. pracodawców,
5. Damian Bąbel, ekspert PKA ds. studenckich.

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Ekonomii Wyższej Szkoły Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2018/2019. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na tym kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna.

Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem samooceny przedłożonym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z władzami Uczelni i Wydziału, osobami odpowiedzialnymi za realizację procesu kształcenia na wizytowanym kierunku, w tym z autorami raportu samooceny, z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, osoby niepełnosprawne oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Ponadto członkowie ZO PKA spotkali się z Samorządem Studenckim, Kołami Naukowymi oraz reprezentacją Biura Karier. Przeprowadzono także hospitację zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół poinformował władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Zarządzanie
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia niestacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar: <i>nauk społecznych</i>
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina: <i>nauk ekonomicznych</i> ; dyscypliny naukowe: <i>ekonomia, nauki o zarządzaniu, finanse, prawo</i> dziedzina: <i>nauk prawnych</i> ; dyscyplina naukowa: <i>prawo</i>
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów; 180 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	14 tygodni/560 godz.

Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Zarządzanie w administracji Ekonomika i organizacja firmy	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	-	216
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	-	1488

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadowalająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiedzynarodowienie procesu kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Częściowa
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Do PKA wpłynęła odpowiedź Rektora WSSG w Przeworsku na raport z wizytacji. Jest w niej szereg deklaracji uwzględnienia zaleceń, ale także informacje o zaistniałych już działaniach, a

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

nawet o faktach, których w czasie wizytacji nie dostrzeżono. Zmieniono nazwę jednej ze specjalności oraz utworzono Uczelnianą Radę Biznesu (to udoskonalenie zalecane w związku z kryteriami 1 i 5), co daje podstawy organizacyjne udziału interesariuszy zewnętrznych w formułowaniu i doskonaleniu koncepcji i programu studiów. Niestety zamiar konkretyzacji przedmiotowych efektów kształcenia i rezygnacji z formułowania ich jako kopii efektów kierunkowych jest zaledwie zapowiadany. Istotne informacje uprzednio niedostrzeżone i konkretne nowe działania dotyczą kryterium 2. Wykazano mianowicie, że funkcjonuje kontrola antyplagiatowa prac dyplomowych, wskazano przedmiot realizowany z użyciem dedykowanego oprogramowania, poinformowano o trybie wyboru języka obcego przeprowadzanego przy rekrutacji, zapowiedziano zmiany programu języków obcych mające doprowadzić do osiągnięcia poziomu B2, poinformowano o zmianie zasad rekrutacji cudzoziemców poprzez wprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej służącej sprawdzeniu znajomości języka wykładowego. W sprawie skuteczności systemu zapewnienia jakości, ale także systemu wsparcia studentów, poinformowano o zmianach założeń polityki jakości czyniących ten dokument przydatnym dla różnych kierunków studiów, o uzupełnieniu składu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia o studentów, p rozszerzeniu listy pytań w ankietach studenckich o dotyczące osiągnięcia efektów kształcenia, o wprowadzeniu zasady zatwierdzania tematów prac dyplomowych przez WKJK, o wszczęciu prac nad stroną internetową Uczelni w celu uzupełnienia zestawu informacji dla studentów i kandydatów, a także uruchomienia zakładki dotyczącej informacji związanych z poszukiwaniem pracy. Zmiany dotycząc kryterium 4. to przede wszystkim zmiana kwestionowanych obsad zajęć, ale nie podano, kto (i z jakimi kwalifikacjami) ma je obecnie prowadzić, a zatem brak możliwości oceny, czy jest to postęp. Zapowiedziano też uzupełnienia zatrudnienia w pierwszym miejscu pracy i doskonalenie motywowania nauczycieli akademickich do rozwoju naukowego, a i tu deklaracje nie są konkretne. Poinformowano o działaniach na rzecz udziału w programie Erasmus+, ale to nie wystarczy do zmiany oceny wg kryterium 6. Zmiany dotyczące infrastruktury to przede wszystkim rzeczywiste wprowadzenie do zajęć z rachunkowości wykorzystania pakietu komputerowego Księga rachunkowa Micro System. Ponadto są deklaracje dotyczące udostępnienia Wirtualnej Biblioteki Nauki i IBUK Libra, niedoskonałe jeszcze zapowiedzi reorganizacji biblioteki (nie wspomniano np. o skatalogowaniu zbiorów) oraz zapowiedzi modernizacji budynku i wyposażenia. Te informacje pozwalają na podwyższenie ocen dotyczących trzech kryteriów. Pozostałe oceny powinny pozostać niezmienione ze względu na wyłącznie deklaracyjny charakter zapowiadanych zmian.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Zadowalająca

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Misją Wyższej Szkoły Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku jest przyczynianie się do podwyższania jakości życia, poszerzania i upowszechniania wiedzy, kształcenie umiejętności oraz wpływ na podwyższanie jakości usług. Uczelnia budując kapitał intelektualny i społeczny dąży do przełamywania barier i uprzedzeń etnicznych, budowania pozytywnych relacji między ludźmi różnych narodowości, religii i poglądów. Jest to misja bardzo pojemna, a jej realizacji mogą służyć koncepcje kształcenia na różnych kierunkach, w tym na ocenianym kierunku zarządzanie. Temu sformułowaniu misji towarzyszy zestaw wartości, którymi kieruje się Uczelnia, a wśród nich zamiar kształcenia liderów rynku, orientacja na człowieka kreatywnie kształtującego swój los, zamiar wspomagania przedsiębiorczości i działań innowacyjnych. Te wartości są niezaprzeczalną podstawą koncepcji kierunku zarządzanie. Inne wartości z tej listy są zorientowane na szeroko i nowocześnie rozumianą jakość kształcenia i stosunki międzyludzkie. Sam opis efektów kształcenia i treści programowych wskazuje ponadto na zapewnienie szerokich podstaw z różnych dyscyplin ekonomicznych – obok nauk o zarządzaniu i jakości zwłaszcza z ekonomii i finansów – lecz ukierunkowanie humanistyczne, wynikające z misji i wspomnianych wartości, jest w koncepcji kształcenia wyraźnie widoczne.

Nie uzyskano opisu strategii Uczelni, zatem brak podstaw do oceny zgodności koncepcji kształcenia z tą strategią. Z przeprowadzonych rozmów wynika jednak nastawienie na działanie w niszy, czyli dążenie do zapewnienia możliwości kształcenia osobom z okolicznych miejscowości i nastawienie na specyfikę lokalnego rynku pracy, w tym na relatywnie wysokie zapotrzebowanie administracji terenowej. To dobra podstawa trwania i rozwoju niedużej uczelni.

Koncepcja kształcenia dotychczas była formułowana pod niewielkim, a zwłaszcza trudnym do zidentyfikowania, bo w znacznym stopniu nieformalnym wpływem interesariuszy zewnętrznych, lecz ukształtował się już zrab zespół, który obecnie najbardziej zaangażowany jest w organizację praktyk, ale konsultuje się z min także treści programowe przedmiotów i zamiary wprowadzania zmian programowych. Niektórzy przedstawiciele tego zespołu prowadzą zajęcia na ocenianym kierunku. Zespół ten składa się z przedstawicieli 7 przedsiębiorstw, 2 urzędów skarbowych, 2 placówek ZUS, 2 banków, urzędu miasta i starostwa. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych pracują też w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Na spotkaniu z interesariuszami zewnętrznymi osoby z tego zespołu formułowały uwagi i propozycje dotyczące treści programowych i metod dydaktycznych. Uwagi te były dobrze przyjmowane przez przedstawicieli kadry dydaktycznej, a to wskazuje na możliwość owocnej współpracy. Trzeba jednak więcej inicjatywy Uczelni, by ten zespół na stałe włączyć w takie prace.

Kierunek zarządzanie nie jest powiązany z konkretną branżą. Wiedza i umiejętności zdobyte na studiach powinny być podstawą dobrej adaptacji w różnych miejscach pracy. Pod tym względem program studiów jest dobrze opracowany, uwzględnia tendencje występujące w ramach nauk o zarządzaniu. Według kryterium branżowego wyodrębniono natomiast specjalności: *zarządzanie w administracji* oraz *ekonomika i organizacja firmy*. Sama nazwa tej drugiej wywołuje zastrzeżenia ze względu na znaczenie słowa *firma* w prawie handlowym (tu lepiej je zastąpić słowem *przedsiębiorstwo*), ale zestaw specjalności dobrze odpowiada potrzebom regionalnego rynku pracy. Stale uruchomiana jest tylko pierwsza ze specjalności, co tłumaczono preferencjami studentów wynikającymi m. in. z miejsc już wykonywanej pracy. Treści programowe tej uruchomianej specjalności dobrze dostosowano do przemian w zasadach funkcjonowania administracji państwowej i terenowej.

1.2.

Nie uzyskano informacji wskazujących na organizowanie przez Uczelnię realizacji prac rozwojowych związanych z ocenianym kierunkiem studiów. Nauczyciele akademicki prowadzą badania naukowe indywidualnie. Wiadomości na ten temat, wynikające z publikacji naukowych nauczycieli akademickich związanych z kierunkiem, wskazują na badania na temat: funkcjonowania administracji terenowej, zarządzania w gospodarce żywnościowej, zarządzania jakością, zarządzania zasobami ludzkimi, przedsiębiorczości, controllingu, wykorzystania zasobów lokalnych i niekonwencjonalnych źródeł energii, rynku pracy, finansów przedsiębiorstw, inwestycji i ryzyka finansowego, turystyki, ekonomiki transportu, demografii, psychologicznych i prawnych aspektów zarządzania. W większości są to zagadnienia o tak dużych walorach użytkowych, że badania można uznać za bliskie pracom rozwojowym. Efekty tych badań można znaleźć w treściach programowych kilkunastu przedmiotów. Badania dotyczące administracji terenowej były prowadzone we współpracy z uczelnią bułgarską. Brak natomiast informacji o wykorzystywaniu, jako wzorców lub źródeł inspiracji, zagranicznych przykładów koncepcji kształcenia

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku *zarządzanie* przypisane zostały uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Społeczno-Gospodarczej z siedzibą w Przeworsku z dnia 18 kwietnia 2016 r nr 08/2016 do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych i dyscypliny podstawowej – nauki o zarządzaniu (obecnie nauki o zarządzaniu i jakości), a także do trzech dyscyplin uzupełniających: ekonomia, finanse (obecnie jedna dyscyplina ekonomia i finanse) oraz do dziedziny nauk prawnych, dyscypliny prawo. Zakładane efekty kształcenia, obowiązujące studentów rozpoczynających kształcenie począwszy od roku akademickiego 2018/2019, zostały dostosowane do Polskiej Ramy Kwalifikacji zgodnie z najnowszymi unormowaniami prawnymi.

Efekty kształcenia podporządkowane są realizacji głównego celu kształcenia, jakim jest wyposażenie absolwentów nie tylko w wiedzę teoretyczną, ale przede wszystkim w umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne i zawodowe, niezbędne w przyszłej pracy zawodowej. Stopień uwzględnienia praktycznych umiejętności zawodowych jest właściwy dla profilu praktycznego. Podczas całego cyklu kształcenia student ma osiągnąć 12 efektów kształcenia w

zakresie wiedzy, 12 efektów kształcenia w zakresie umiejętności i 6 efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych.

Według deklaracji uczelni zawartej w raporcie samooceny absolwent studiów I stopnia na kierunku zarządzanie ma posiadać następujący zestaw umiejętności:

1. Kompleksowe umiejętności z dziedziny nauk ekonomicznych i dyscypliny podstawowej – nauk o zarządzaniu oraz uzupełniających: ekonomia, finanse oraz do dziedziny nauk prawnych w dyscyplinie prawo oraz specjalistyczną wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu zarządzania dotyczącego środowiska rynkowego i konkurencyjnego firm, analizy zasobów wewnętrznych przedsiębiorstwa, a także planowania strategicznego oraz zarządzania personelem i finansami firm.
2. Zdolność abstrakcyjnego myślenia oraz krytycznego rozumienia wiedzy i wykorzystania posiadanych umiejętności umożliwiającą identyfikację, opis i analizę złożonych procesów i problemów przedsiębiorstw (instytucji), a także ich otoczenia poprzez zastosowanie zaawansowanych ujęć teoretycznych, praktycznych oraz paradygmatów badawczych.
3. Umiejętność wykorzystania nabytej wiedzy na gruncie różnych dziedzin działalności gospodarczej i społecznej celem dokonania całościowej diagnozy sytuacji oraz tworzenia innowacyjnych rozwiązań możliwych do zastosowania w środowisku pracy oraz najbliższym mu otoczeniu.
4. Zdolność uczenia się, oraz umiejętność samodzielnego projektowania i przeprowadzania analiz przy wykorzystaniu różnorodnych źródeł informacji.

Sformułowania efektów kształcenia wykazują spójność z charakterystykami I i II stopnia (6. poziomu kształcenia, mimo że Uczelnia w Raporcie Samooceny przedstawiła symbole wskazujące na poziom 5.), a także charakterystykami określonymi dla profilu praktycznego dla studiów I stopnia obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych. W szczególności przegląd efektów kierunkowych wykazał, że każda z charakterystyk ogólnych II stopnia dla 6. poziomu kształcenia ma swe odzwierciedlenie w co najmniej jednym z przyjętych efektów kierunkowych. Spójność z charakterystykami obszarowymi zapewnia odniesienie opisu efektów kierunkowych do zagadnień typowych dla dziedziny nauk ekonomicznych, a w szczególności dyscypliny nauk o zarządzaniu z jednoczesnym zachowaniem istoty charakterystyki obszarowej.

W zbiorze efektów kierunkowych uwzględniono w sposób bezpośredni efekt dotyczący znajomości języka obcego. Jest to efekt Z1P_U12 *Dysponuje znajomością języka obcego w obszarze zarządzania i ekonomii zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego*. Charakterystyka dotycząca znajomości języka obcego Polskiej Ramy Kwalifikacji jest odzwierciedlona także w sposób pośredni w efekcie Z1P_U10 *Potrafi przygotować prace pisemne w języku polskim lub obcym z zakresu zarządzania i ekonomii, wykorzystując dostępne źródła informacji*, co implikuje znajomość języka obcego.

W raporcie samooceny Uczelnia zadeklarowała ponadto, że kierunkowe efekty kształcenia zostały uszczegółowione na poziomie poszczególnych przedmiotów. Efektów dla specjalności nie sformułowano. Tymczasem w rzeczywistości brak sprecyzowanych efektów przedmiotowych, ponieważ zamiast efektów przedmiotowych w sylabusach poszczególnych przedmiotów zawarte zostały powtórzone efekty kierunkowe (z wyjątkiem języków obcych).

Przykładowo, w przedmiocie Consumer Relationship Management jako efekty przedmiotowe wskazany został jeden efekt z zakresu wiedzy:

CRM_W_01 *Zna istotę oraz ogólne zasady i metody badań ilościowych i jakościowych wykorzystywanych w zarządzaniu, ekonomii i dyscyplinach uzupełniających (tj. finansach i prawie), który jest w swojej treści dokładnie taki sam jak efekt kierunkowy ZIP_W06.*

Podobnie wskazane dwa efekty z zakresu umiejętności CRM_U_01 *Potrafi pozyskać dane oraz wykorzystuje je do analizy procesów i zjawisk z zakresu zarządzania w odniesieniu do przedsiębiorstw (organizacji) i jej otoczenia* oraz CRM_U_02 *Potrafi zastosować metody i narzędzia badawcze do analizy procesów i zjawisk w zakresie zarządzania, zachodzących we wnętrzu oraz w otoczeniu rynkowym przedsiębiorstw (organizacji)* są dokładnie takie same jak odpowiednio efekty kierunkowe ZIP_U02 oraz ZIP_U03.

Ten sam problem występuje w przypadku efektu z zakresu kompetencji społecznych CRM_K_01 *Potrafi działać i współpracować w grupie przyjmując w niej różne role*, który jest dokładnie taki sam jak efekt kierunkowy ZIP_K02.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci kierunku zarządzanie określili, jak rozumieją efekty kształcenia, potrafili także zdefiniować ich rolę w procesie dydaktycznym. Wyrazili opinię, iż sformułowano je w sposób zrozumiały. Zdaniem ZO ta opinia dotyczy tylko samego zrozumienia, na czym ma polegać efekt, a nie oceny, czy w konkretnym module jest osiągalny. Efekty istotnie są sformułowane przystępnie, ale nie ma możliwości stwierdzenia, jak poszczególne moduły składają się na ich realizację. Nie ma także możliwości weryfikacji realizacji w poszczególnych modułach tak ogólnie sformułowanych efektów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia jest zgodna z misją Uczelni. Powstała jednak pod niewielkim wpływem interesariuszy zewnętrznych i bez uwzględniania wzorców międzynarodowych. Brak też podstaw do uznania znaczącego wpływu prac rozwojowych na tę koncepcję i treści programowe.

Efekty kształcenia określone dla kierunku zarządzanie zachowują spójność z charakterystykami ogólnymi oraz z określonymi dla profilu praktycznego studiów I stopnia obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, a więc obszaru, do którego kierunek został przyporządkowany. Kierunkowe efekty kształcenia odnoszą się do wskazanych dyscyplin naukowych: nauki o zarządzaniu, finanse, ekonomia, prawo i właściwie określają zakres kształcenia na kierunku zarządzanie. Efekty przedmiotowe są jednak prostą kopią efektów kierunkowych i nie rozwijają, ani nie uszczegóławiają efektów kierunkowych, ale odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych obejmujących zagadnienia właściwe dla poziomu studiów I stopnia kierunku zarządzanie. Nie mam możliwości weryfikacji tak sformułowanych efektów w ramach przedmiotów. Wskazany w efektach zakres wiedzy i umiejętności pozwala na ich realizację i weryfikację.

Dobre praktyk

Zalecenia

Należy:

- wykorzystywać opinie i propozycje interesariuszy zewnętrznych w pracach nad doskonaleniem koncepcji kształcenia i opisu jego efektów,
- podejmować prace rozwojowe na rzecz lub we współpracy z podmiotami zewnętrznymi i wykorzystywać ich rezultaty oraz zdobywane w związku z nimi doświadczenia do doskonalenia koncepcji kształcenia i programu studiów,
- opracować efekty kształcenia dla każdego przedmiotu, bardziej szczegółowe od efektów dla kierunku, wskazujące, jak przedmiot przyczynia się do realizacji efektu kierunkowego lub jaką jego część realizuje.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Plan studiów na kierunku zarządzanie na studiach I stopnia (niestacjonarnych) obejmuje 180 punktów ECTS i zawiera moduły przedmiotów: kształcenia ogólnego, kształcenia podstawowego, kształcenia kierunkowego oraz przedmioty specjalizacyjne i specjalnościowe.

Podział punktów w ramach poszczególnych modułów przedstawia się następująco:

- przedmioty kształcenia ogólnego – 18 pkt ECTS;
 - przedmioty kształcenia podstawowego – 40 pkt ECTS;
 - przedmioty kształcenia kierunkowego – 39 pkt ECTS;
 - przedmioty kształcenia specjalizacyjnego i specjalnościowego – 83 pkt ECTS;
- w tym:
- praktyki zawodowe – 18 pkt ECTS;
 - seminarium dyplomowe – 10 pkt ECTS;

Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, wynosi 109, a więc przekracza 65,5% łącznej sumy punktów.

Zgodnie z przedstawionym Raportem samooceny kształcenie na studiach pierwszego stopnia na kierunku zarządzanie realizowane jest na dwóch specjalnościach:

1. Zarządzanie w administracji
2. Ekonomia i organizacji firmy

W praktyce jednak, ze względu na niewielką liczbę studentów, prowadzona jest tylko jedna specjalność - Zarządzanie w administracji.

Program studiów jest właściwie skonstruowany i prowadzi od podstawowej wiedzy ogólnej poprzez kierunkową do specjalizacyjnej i specjalnościowej umożliwiając studentom nabywanie umiejętności zintegrowanych z oferowaną wiedzą. Sekwencja modułów nie budzi zastrzeżeń i pozwala na wykorzystywanie wiedzy i umiejętności z semestrów poprzednich w modułach oferowanych na semestrach następnych.

Łączna liczba godzin w cyklu kształcenia w kontakcie bezpośrednim wynosi 1488, natomiast praktyki studenckie obejmują 560 godzin. Program jest realizowany w 6 semestrów. Władze Uczelni, uwzględniając oczekiwania studentów, dbają o prawidłowy harmonogram zajęć. Zajęcia zgrupowane są w bloki, które odbywają się w soboty i niedziele od 8.30 do 18.55 z przerwą na obiad między 13.25 a 14.00. Przed przerwą zajęcia z jednego przedmiotu trwają od 8.30 do 10.55 z dwiema 5-minutowymi przerwami między 9.15 i 9.20 oraz 10.05 i 10.10, a potem także z kolejnego przedmiotu od 11.00 do 13.25 z dwiema 5-minutowymi przerwami między 11.45 a 11.50 oraz między 12.35 a 12.40. Po przerwie obiadowej zajęcia trwają od 14.00 do 16.25 z dwiema 5-minutowymi przerwami między 14.45 a 14.50 oraz między 15.35 a 15.40. Ostatnie zajęcia trwają między 16.30 a 18.55 z dwiema 5-minutowymi przerwami między 17.15 a 17.20 oraz między 18.05 a 18.10. Taka organizacja zajęć na studiach niestacjonarnych w ocenie ZO PKA jest właściwa z punktu widzenia higieny pracy.

Wymiar zajęć i przypisane punkty ECTS są zasadne i umożliwiają nabycie zakładanych efektów kształcenia na poziomie kierunku. Praca własna uwzględnia jednak przede wszystkim przygotowanie do zajęć i egzaminów, a to nie wskazuje na ćwiczenie umiejętności praktycznych. Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że Uczelnia nie opracowała przedmiotowych efektów kształcenia, lecz zastąpiła je dokładnymi kopiami efektów kierunkowych, co wyklucza możliwość zrozumienia, czym i jak przedmiot przyczynia się do realizacji efektów kierunkowych, a zatem i weryfikacji w ramach przedmiotu stopnia realizacji tych efektów..

Treści kształcenia mają charakter kompleksowy, gdyż uwzględniają zarówno problematykę zarządzania, finansów jak i rachunkowości, metody i narzędzia analityczne, informatyczne, podstawy nauk ekonomicznych jak np. treści z zakresu mikro- i makroekonomii, podstawy prawa oraz wiedzę specjalistyczną, co umożliwia realizację zakładanych efektów kształcenia. Treści kształcenia są aktualne i uwzględniają praktykę i stosowane w praktyce rozwiązania branżowe, co potwierdzają treści ujęte w modułach takich jak: *Zarządzanie finansami jednostek samorządu terytorialnego, Podejmowanie decyzji w administracji, Zarządzanie i planowanie marketingowe, Ubezpieczenia gospodarcze i społeczne, Prawo pracy, Prawo administracyjne z elementami prawa UE*, uwzględniające aktualne standardy w tym zakresie i oparte o aktualne przepisy prawa.

Treści kształcenia dobrze budują zakres programowy oferowanych specjalności i są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia. Treści merytoryczne zaprezentowane w ramach poszczególnych modułów / przedmiotów opracowane są w sposób mający zapewnić osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Obejmują one wiedzę z zakresu nauk o zarządzaniu oraz dziedzin uzupełniających zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami zmieniającego się rynku pracy. I tak dla przykładu:

- 1) studenci uzyskują efekt kierunkowy Z1P_U09 *dzięki logicznemu myśleniu, analizowaniu i dokonywaniu syntezy wybranych zjawisk gospodarczych, finansowych i biznesowych rozwiązuje podstawowe problemy w przedsiębiorstwie (organizacji), w ramach przedmiotów Mikroekonomia, Finanse przedsiębiorstw;*
- 2) uzyskaniu efektu kierunkowego Z1P_U01 *korzysta z różnych źródeł wiedzy branżowej, wyszukuje potrzebne informacje z baz danych oraz potrafi prawidłowo analizować i interpretować zjawiska społeczne i gospodarcze w zakresie zarządzania i ekonomii, służy umiejętność korzystania z różnych źródeł wiedzy branżowej, zdolność wyszukania informacji z różnych baz danych celem prawidłowego zinterpretowania zjawisk społecznych i gospodarczych tworzy konieczność wprowadzenia zmian w procesie zarządzania, co realizowane jest w ramach przedmiotu Podstawy zarządzania;*
- 3) uzyskanie efektu kierunkowego Z1P_U05 *potrafi formułować, diagnozować i identyfikować i rozwiązywać problemy dotyczące podstawowych funkcji zarządzania w zakresie planowania, organizowania, przewodzenia i kontroli, opiera się na działaniach skierowanych na diagnozowanie, identyfikowanie i rozwiązywanie wiodących problemów w sferze zarządzania planowania i prowadzenia kontroli w ramach przedmiotów: Zachowania organizacyjne, Marketing;*
- 4) uzyskaniu przez studenta efektu kierunkowego Z1P_W04 *ma podstawową wiedzę o działalności i rozwoju przedsiębiorstw (organizacji) oraz obowiązujących normach i zasadach prawnych, etycznych i moralnych służą w szczególności treści podejmujące zagadnienia z zakresu prowadzenia działalności i rozwoju przedsiębiorstw (organizacji) oraz obowiązujących norm i zasad prawnych, etycznych i moralnych obowiązujących we współczesnych gospodarkach, co realizowane jest w ramach przedmiotów: Podstawy prowadzenia działalności gospodarczej, Zarządzanie jakością;*
- 5) uzyskaniu efektu kierunkowego Z1P_U08 *dysponuje podstawową umiejętnością organizowania i sterowania projektami, zarządzania powierzonymi zasobami ludzkimi, materialnymi, finansowymi oraz przepływem informacji na zewnątrz i wewnątrz przedsiębiorstw (organizacji) służą zadania podejmowane przez studentów w zakresie organizowania i sterowania projektami, zarządzania zasobami ludzkimi, materialnymi i finansowymi oraz przepływem informacji na zewnątrz i wewnątrz przedsiębiorstwa (organizacji). Zadania realizowane w tym zakresie przygotowują studentów do właściwego sterowania działaniami przedsiębiorstwa jako podmiotem realizującym różnorodne projekty. Realizowane jest to w ramach przedmiotu: Zarządzanie projektami, Zarządzanie zasobami ludzkimi;*
- 6) uzyskaniu efektu kierunkowego Z1P_U03 *potrafi zastosować metody i narzędzia badawcze do analizy procesów i zjawisk w zakresie zarządzania, zachodzących we wnętrzu oraz w otoczeniu rynkowym przedsiębiorstw (organizacji) służą zadania wykonywane przez studentów, polegające na zastosowaniu odpowiednich metod i narzędzi badawczych do analizowania procesów i zjawisk zachodzących we wnętrzu oraz otoczeniu rynkowym przedsiębiorstwa (organizacji). Studenci w określonym czasie mają wyliczyć koszty materiałów bezpośrednich, robocizny bezpośredniej i koszty pośrednie. Zadanie to uczy szacowania opłacalności przedsięwzięcia biznesowego i może być wykorzystane w*

przygotowaniu własnego biznes planu. Realizowane jest ono w ramach przedmiotu *Rachunkowość zarządcza, Analiza ekonomiczna*.

Realizacja efektu określonego dla języków obcych odbywa się na lektoratach prowadzonych w stosunkowo małych grupach. Analiza sylabusu dla zajęć z języka angielskiego przeprowadzona przez ZO PKA pokazała jednak, że zajęcia te nie mają charakteru zaawansowanego na poziomie B2, ponieważ zawierają podstawowe zagadnienia dotyczące gramatyki, np. różnic między czasem teraźniejszym prostym (Simple Present) a przeszłym prostym (Simple Past), które bardziej odpowiednie są do poziomu podstawowego. Również podstawowa pozycja autorstwa Sue Kay i Vaughan Jones *New Inside Out* (intermediate student's book), Macmillan 2015, ma w tytule słowo "intermediate" a nie „advanced”. Natomiast pozycja zalecana autorstwa Stuart Redman: *English Vocabulary in Use* (pre-intermediate & intermediate), ma w tytule nawet słowo "pre-intermediate", co jest już niepokojące. Ponadto, niepokojące jest również wykorzystywanie języka polskiego jako języka wykładowego w trakcie tych zajęć, gdyż na tym poziomie już całość komunikacji lektora ze studentami powinna odbywać się w języku angielskim. Weryfikacja poziomu nauczania zajęć z języka angielskiego w praktyce nie była możliwa z powodu braku tych zajęć w terminie wizytacji. Tym niemniej na podstawie analizy samego sylabusu przypuszczać można, że w wyniku tych zajęć efekt w postaci znajomości języka na poziomie B2 nie zostanie osiągnięty.

W raporcie samooceny Uczelnia zadeklarowała, że w celu efektywnego i skutecznego prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunku zarządzanie praktycznemu przygotowaniu studentów służą aktywizujące metody nauczania, tj. praca w małych grupach, realizacja projektów czy praca w pracowni informatycznej. Uczelnia deklaruje, że wiodącymi metodami kształcenia na kierunku są, między innymi, wykłady (konwersatoryjny, problemowy, z prezentacją multimedialną), dyskusja, analizy przypadków, metoda zadaniowa (praca indywidualna i zespołowa), metoda projektowa np. projekty, prezentacje, praca z tekstem, samodzielne studiowanie literatury, prezentacja multimedialna, bezpośrednie wykonywanie zadań praktycznych. Zastosowanie tych metod w praktyce zostało potwierdzone przez ZO PKA w trakcie hospitacji zajęć i były to metody dobrane poprawnie. Ze względu na relatywnie niewielką liczbę studentów zajęcia prowadzone są w relatywnie niewielkich grupach, zwykle nieprzekraczających liczebnością 30 osób. Są to grupy odpowiednie dla większości konwersatoriów i ćwiczeń, ale zbyt liczne dla lektoratów, zajęć projektowych itp. W trakcie wizytacji stwierdzono jednak wyjątek od tej reguły – ćwiczenia w grupie 43 osób. Były to jednak ćwiczenia, które prowadzono zamiast zaplanowanego wykładu.

Jednocześnie ZO PKA zwraca uwagę na fakt, że jedynym przykładem zastosowania narzędzi informatycznych w praktyce są zajęcia realizowane w pracowni informatycznej w ramach przedmiotu: *Podstawy technik informatycznych*, w ramach których zajęć studenci mają za zadanie zrealizować różnorodne zadania informatyczne. Natomiast w wyniku przeprowadzonej przez ZO PKA wizytacji stwierdzono, że podawane jako przykład w raporcie samooceny zajęcia z *zarządzania projektami* w praktyce nie odbywały się w pracowni informatycznej i nie wykorzystywały żadnych technik informatycznych, ale opierały się na praktycznej pracy w niewielkich grupach. Było to rozwiązanie poprawne, ale niezgodne z deklaracją.

Innym przykładem praktycznego kształcenia są rozwiązywane przez studentów zadania z wykorzystaniem samodzielnie pozyskiwanych informacji z wybranych jednostek publicznych

oraz prywatnych w ramach takich przedmiotów jak *Finanse publiczne* czy *Analiza ekonomiczna*, co służy realizacji efektu kierunkowego Z1P_U07 *Umie stosować odpowiednie metody i narzędzia analityczne oraz systemy informacyjne wspomagające proces planowania i podejmowania decyzji w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem (organizacją)*, czy Z1P_U09 *Umie logicznie myśleć, analizować i dokonywać syntezy wybranych zjawisk gospodarczych, finansowych i biznesowych przy rozwiązywaniu problemów w przedsiębiorstwie (organizacji)*.

Ze względu na niedostatek informacji o charakterze pracy własnej studenta, a zwłaszcza o realizowanych w jej ramach zadaniach praktycznych, a także ze względu na ogólnikowe opisy metod dydaktycznych, nie ma możliwości jednoznacznej oceny udziału zajęć kształtujących praktyczne umiejętności zawodowe w całkowitym wymiarze zajęć.

Bezpośredni związek z procesem kształcenia mają też praktyki zawodowe, których celem jest weryfikacja wiedzy teoretycznej na gruncie działań praktycznych, w szczególności dotyczy to zdolności doskonalenia nabytej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu zarządzania. Realizowane przez studentów praktyki zawodowe stanowią integralną część procesu kształcenia i podlegają zaliczeniu, wynika to z planu studiów oraz obowiązującego programu kształcenia. Szczegółowe zasady odbywania praktyk zawodowych przez studentów ocenianego kierunku określa Uchwały nr 14/2015 z dnia 31.07.2015 roku w sprawie przyjęcia programu kształcenia na profilu praktycznym i programu praktyk zawodowych. Zgodnie z planem studiów praktyka zawodowa na kierunku zarządzanie odbywa się w wymiarze 14 tygodni, tj. 560 godzin i podzielona jest na dwie części: I rok, po drugim semestrze – 6 tygodni tj. 240 godzin; oraz II rok, po czwartym semestrze – 8 tygodni tj. 320 godzin. Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku organizując studenckie praktyki zawodowe przewidziane w planie studiów określa ich program formę, miejsce, czas trwania, a także ustala osobę mającą upoważnienie do organizacji studenckich praktyk zawodowych. Trudno ocenić program praktyk wobec braku sformułowania specyficznych dla praktyk efektów kształcenia.

WSSG jest organem zawierającym umowę o prowadzenie studenckich praktyk zawodowych z podmiotami gospodarczymi, organami administracji państwowej, organami administracji samorządu terytorialnego, instytucjami, rolnikami prowadzącymi indywidualne gospodarstwa rolne, placówkami służby zdrowia oraz innymi jednostkami organizacyjnymi. Celem praktyki jest weryfikacja wiedzy teoretycznej na gruncie działań praktycznych. Obecnie Uczelnia w organizacji praktyk na ocenianym kierunku współpracuje z ponad 15 instytucjami. Na prośbę studenta osoba upoważniona do organizacji studenckich praktyk zawodowych może wyrazić zgodę na odbycie praktyki w wybranym zakładzie pracy, jeżeli charakter wykonywanej przez studenta pracy będzie zgodny z programem praktyk. Osoba upoważniona może także zaliczyć studentowi jako praktykę wykonywaną pracę zawodową, w tym także pracę za granicą kraju, jeżeli jej charakter spełnia wymagania programu praktyk zawodowych.

Nadzór nad poszczególnymi praktykami sprawują opiekunowie wyznaczeni przez instytucje, w których odbywane się praktyki. Opiekunowie są przełożonymi studentów w danej instytucji i odpowiadają za prawidłową realizację praktyk zgodnie z jej celami i ustalonym programem. Opiekun z ramienia instytucji i opiekun uczelniany są upoważnieni do rozstrzygania wspólnie z kierownictwem zakładu pracy spraw związanych z przebiegiem praktyki. Proces organizacji, przebiegu praktyk jest przedmiotem permanentnej oceny Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci kierunku zarządzanie wyrazili opinię, iż liczba godzin oraz punktów ECTS przypisana poszczególnym przedmiotom/modułom, jest właściwa. Studenci ocenianego kierunku nie mieli zastrzeżeń do sekwencyjności zajęć. W opinii studentów nakład pracy wyrażony liczbą punktów ECTS jest adekwatny do rzeczywistej pracy studenta. W planie studiów ocenianego kierunku uwzględniono 120 godzin zajęć ćwiczeniowych z języka obcego (do wyboru język angielski i niemiecki) realizowanych po 20 godzin w każdym semestrze. W czasie spotkania z ZO PKA studenci twierdzili, iż w praktyce nie dokonują oni wyboru języka obcego, tylko realizowany jest wyłącznie język angielski. Studenci wyrazili opinię, iż poziom nauki tego języka jest dostosowany do danej grupy, uwzględnia zarówno osoby biegłej posługujące się językiem angielskim, jak również te, których umiejętności w tym zakresie są mniejsze. W planie studiów uwzględnione jest też 18 godzin ćwiczeniowych wychowania fizycznego bez przypisanych punktów ECTS. W czasie spotkania z ZO PKA studenci wyrazili opinię, iż przedmiot ten jest w praktyce nierealizowany zarówno z uwagi na niestacjonarny tryb studiów jak również regulacje nadrzędne znoszące obowiązek realizacji tych zajęć na wszystkich formach i stopniach studiów. ZO PKA Przyjął te opinie do akceptującej wiadomości. Nie zgadza się jedynie z pozytywnymi opiniami dotyczącymi liczby godzin zajęć z języka obcego.

Na studenci wrócili uwagę, iż nie mają dostępu do elektronicznych wersji kart przedmiotów, co ogranicza im w pewien sposób dostęp do informacji związanych z procesem kształcenia. Potwierdziła to również przeprowadzona analiza.

W Uczelni nie funkcjonuje system kształcenia na odległość, a wprowadzenie elementów e-learningu/blended learningu mogłoby dobrze służyć uzupełnieniu treści przekazywanych w na zajęciach.

W planie studiów kierunku zarządzanie uwzględniono przedmioty do wyboru, jednak uzyskano informacje, że w praktyce studenci ich nie wybierają. Konkretnie przedmioty z puli modułów do wyboru są realizowane na podstawie możliwości dostępnej kadry oraz decyzji podjętych przez władze Wydziału. Oznacza to niedostatek przedmiotów do wyboru w programie studiów. Zadeklarowano właściwy udział przedmiotów do wyboru, ale w praktyce się tego nie realizuje.

Studenci kierunku zarządzanie mają możliwość ubiegania się o indywidualny tok studiów oraz indywidualny plan i program studiów. W czasie spotkania z ZO PKA studenci informowali, iż w praktyce niektórzy studenci korzystają z pierwszej formy indywidualizacji procesu kształcenia. Są to zarówno osoby, których sytuacja zawodowa lub rodzinna nie zawsze pozwala na każdorazowe uczestnictwo w zajęciach, jak również osoby osiągające wysokie wyniki w nauce oraz osoby z niepełnosprawnością. Ci ostatni mają także możliwość dostosowania procesu kształcenia w zakresie doboru sposobów realizacji zajęć, metod weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

2.2.

Rozmowy przeprowadzone w trakcie wizytacji z władzami Uczelni, kadrą oraz studentami, przegląd prac dyplomowych i etapowych, protokołów egzaminacyjnych, pozwalają uznać, że na bieżąco monitoruje się postępy studentów w uczeniu się i weryfikuje osiąganie zakładanych efektów kształcenia. Ogólne zasady weryfikacji efektów, zaliczania poszczególnych etapów studiów zawarte są w regulaminie studiów natomiast szczegółowe

sposoby weryfikacji efektów ujęte są w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Sylabusy precyzują metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia z jednoczesnym uwzględnieniem charakteru realizowanego materiału. Weryfikacja deklarowanych efektów w obrębie poszczególnych przedmiotów dotyczyć ma zarówno wiedzy, umiejętności jak też kompetencji społecznych. W praktyce weryfikacja oparta została na zróżnicowanych metodach i instrumentach, takich jak: testy, kolokwia, prace pisemne, zadania problemowe i analizy. Umiejętności weryfikują metody służące aktywizacji i samodzielnej pracy studentów, takie jak: projekty, zadania do rozwiązania, referaty, zadania praktyczne oraz obserwacja studenta podczas pracy w grupie. Taki zestaw metod pozwala na właściwą weryfikację wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Osiąganie zakładanych efektów kształcenia przez studentów weryfikowane jest także w trakcie bieżącej pracy na zajęciach z wykorzystaniem praktycznych, aktywizujących metod nauczania. W szczególności chodzi tutaj o zajęcia praktyczne prowadzone z wykorzystaniem np. różnego rodzaju dyskusji, analiz problemów praktycznych, *case study*, itp. System oceny studenta i weryfikacji efektów bazuje na założeniach, że student:

- a) zna i rozumie wiedzę zawartą w literaturze podstawowej podanej w sylabusie,
- b) opanował w stopniu co najmniej dostatecznym wszystkie umiejętności przewidziane programem kształcenia danego przedmiotu,
- c) wykazał co najmniej dostateczną umiejętność obserwowania i analizowania otaczających zjawisk,
- d) wykazał co najmniej dostateczną umiejętność formułowania logicznych sądów na podstawie informacji pochodzących z różnych źródeł,

W przypadku przedmiotów, w ramach których oprócz wykładu prowadzone są ćwiczenia, przed przystąpieniem do egzaminu student uzyskuje zaliczenie z ćwiczeń. Sposób uwzględniania ocen uzyskanych z zaliczeń częściowych w ocenie końcowej z przedmiotu określa osoba odpowiedzialna za przedmiot/moduł i podaje w sylabusie. Jeśli chodzi o wymagania dotyczące zaliczeń z przedmiotów, które nie kończą się egzaminem, to podstawą zaliczenia może być praca pisemna (np. projekt, referat, itp.), zaliczenie ustne lub inna forma weryfikacji odpowiednia do zakładanych efektów kształcenia. Jeżeli z danego przedmiotu odbywają się ćwiczenia i wykłady kończące się zaliczeniem kończącym przedmiot, o sposobie uwzględniania ocen częściowych uzyskanych w ocenie końcowej z przedmiotu decyduje prowadzący przedmiot/moduł i podaje w sylabusie. Jednak analiza sylabusów przeprowadzona przez ZO PKA pokazuje, że w rzeczywistości zawarte w sylabusach opisy są bardzo ogólnikowe i zbyt mało precyzyjne. W wielu przypadkach, zgodnie z opisem zamieszczonym w sylabusie, ćwiczenia zaliczane mają być na podstawie: „analizy przypadków, projektu badawczego, projektu praktycznego, pracy w grupach oraz dyskusji”. Żadne wagi nie zostały w sylabusach przypisane poszczególnym elementom oceny. Dokumentacja dotycząca zaliczania ćwiczeń nie została dostarczona, więc nie jest możliwe ustalenie, czy i w jaki sposób zostały zrealizowane zadeklarowane w sylabusie efekty kształcenia, które miały być weryfikowane za pomocą poszczególnych składowych oceny. Ponadto, biorąc pod uwagę wymiar ćwiczeń wynoszący z reguły 15h, nie wydaje się możliwe zrealizowanie w tym czasie wszystkich deklarowanych form zaliczenia. Z kolei w przypadku pytań egzaminacyjnych ZO PKA stwierdził, że w wielu przypadkach mają one charakter wyłącznie definicyjny, co sprawia, że za pomocą tego typu egzaminu można zweryfikować tylko część z zadeklarowanych efektów kształcenia - dotyczących wiedzy - a nie ma możliwości weryfikacji umiejętności czy kompetencji społecznych. Część z nich jest bardzo prosta i udzielenie na nie odpowiedzi nie wymaga uczestnictwa w zajęciach, a bazuje na wiedzy

powszechnej, np. „Jak wybierany jest Prezydent RP?”. W rezultacie, efektem takich pytań jest brak ocen niedostatecznych i skrzywienie całego rozkładu ocen w stronę ocen pozytywnych.

Prace etapowe przeglądane podczas wizytacji potwierdzają osiąganie przez studentów niektórych (wobec wspomnianego niedostatku prac związanych z zaliczaniem ćwiczeń) umiejętności związanych z przygotowaniem zawodowym. Z reguły na pracach nie ma jednak uwag prowadzących ze wskazaniem na błędy popełnione przez studentów. Prace etapowe nie są właściwie archiwizowane. W szczególności, dotyczy to innych form zaliczenia niż testy, takich jak projekty, co sprawia, że system weryfikacji nie jest do końca przejrzysty. Analiza ocen egzaminacyjnych z ostatniej sesji egzaminacyjnej wskazuje, iż rozkład ocen w wielu przypadkach wzbudza zastrzeżenia, ponieważ rozkłady ocen są skrzywione w stronę ocen wysokich ze względu na brak ocen niedostatecznych. Wprawdzie studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, że są oceniani rzetelnie, bezstronnie i obiektywnie. ZOPKA nie dziwi się tym opiniom, bo niewielkie wymagania odpowiadają studentom. Analiza rozkładów ocen nie pozwalają jednak uznać, że system weryfikacji jest w pełni rzetelny.

W czasie spotkania z ZO PKA studenci ocenianego kierunku wyrazili opinię, iż system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest dla nich transparentny i umożliwia obiektywną ocenę ich osiągnięcia. Harmonogramy zaliczeń oraz egzaminów ustalane są pomiędzy prowadzącym dany przedmiot a studentami. Praktyki zaliczane są na podstawie dziennika praktyk, opinii opiekuna praktyk z ramienia pracodawcy i rozmowy końcowej. Praktyki hospitowane są przez opiekuna z ramienia Uczelni i podlegają weryfikacji ze strony pracodawców także poprzez ich udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która w swoim zakresie prac ma m. in. ocenę organizacji i przebiegu praktyk.

Końcowym etapem weryfikacji poziomu osiągnięcia efektów kształcenia jest egzamin dyplomowy, w trakcie którego studenci prezentują wyniki własnych badań zawarte w pracach dyplomowych oraz odpowiadają na trzy pytania. Przygotowanie pracy dyplomowej odbywa się w ramach przedmiotu seminarium dyplomowe w łącznym wymiarze 45h, oferowanym na 5 i 6 semestrze studiów. Podejmowana w pracach dyplomowych tematyka w zdecydowanej większości związana jest z kierunkiem studiów, a ich treść dowodzi uzyskania przez studenta efektów kształcenia w zakresie: wiedzy obrazującej znajomość podejmowanych zagadnień oraz umiejętności charakteryzujących dobrą znajomość warsztatu badacza, zdolności poprawnego wykorzystywania metod, technik i narzędzi badawczych oraz pisemnej prezentacji uzyskanych wyników badań. Wybór promotora pracy dyplomowej następuje pod koniec semestru czwartego. Tematyka prac dyplomowych w dużej mierze dotyczy działalności lokalnych lub regionalnych podmiotów gospodarczych i obejmuje konkretne zagadnienia praktyczne. Zgodnie z deklaracjami zawartymi w raporcie samooceny studenci dokonują na przykład oceny kondycji finansowej na przykładzie konkretnego przedsiębiorstwa, prezentują analizę budżetu określonej jednostki samorządu terytorialnego, bądź analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na rynku lokalnym, na przykład rynku pracy. Wiodącym celem tych działań ma być przedstawienie rozwiązań dotyczących konkretnego przypadku oraz konkretnego podmiotu gospodarczego. Jednak w trakcie przeprowadzonej przez ZO PKA analizy tematów prac dyplomowych okazało się, że nie we wszystkich przypadkach prace dyplomowe były zgodne z kierunkiem studiów. Przykładowo, praca związana z zarządzaniem długiem publicznym bardziej pasuje do kierunku ekonomia niż zarządzanie, ponieważ dotyczy zagadnień bardziej makroekonomicznych niż zarządczych. Przeanalizowane w trakcie wizytacji prace w ocenie ZO PKA były w większości na akceptowalnym poziomie, nie odbiegającym od średniej ogólnopolskiej. W wielu przypadkach podstawowym narzędziem była ankieta, której wyniki były przedstawiane jednak tylko za pomocą prostego opisu słownego, bez próby podjęcia głębszej analizy statystycznej, pomimo obecności w programie studiów takich zajęć jak badania operacyjne czy podstawy ekonometrii. W niektórych pracach nie było jednak nawet tego, a zawierały one jedynie

kompilacje opisów słownych dokonanych na podstawie podręczników i były pozbawione jakiegokolwiek wartości dodanej, tym niemniej ocenione zostały pozytywnie zarówno przez promotora jak i recenzenta. Stwierdzono, że wybór promotorów jest dosyć ograniczony, a prace dyplomowe oceniał ten sam recenzent przy zróżnicowanej ich tematyce.

Uczelnia deklaruje, że dokonuje w odniesieniu do wszystkich prac dyplomowych weryfikacji stopnia ich samodzielności poprzez system antyplagiatowy, nie określiła natomiast wykorzystywanego programu antyplagiatowego. Uznanie pracy za samodzielną jest jednym z warunków dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego. Analiza dokumentacji przedstawionej przez Uczelnię dokonana przez ZO PKA potwierdziła obecność raportów oryginalności prac dyplomowych w teczках studentów, jednak nie do wszystkich prac zostały dołączone takie raporty.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza z siedzibą w Przeworsku deklaruje, że będzie monitorować kariery zawodowe absolwentów profilu praktycznego. Działania te mają na celu zebranie informacji przydatnych w procesie doskonalenia programów kształcenia oraz ich dostosowania do potrzeb absolwentów. Badanie losów zawodowych absolwentów Uczelni uznawane jest obecnie za priorytet w procesie podwyższania jakości kształcenia oraz dostosowywania oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy.

2.3.

Proces rekrutacyjny w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku na kierunku zarządzanie odbywa się według zasad określanych w Statucie. Wstęp na studia jest wolny, wobec czego nie ma selekcji na podstawie wyników egzaminów maturalnych, dlatego też o przyjęciu na studia decyduje tylko kolejność składanych zgłoszeń zgodnie z terminem rekrutacji. Do podjęcia studiów pierwszego stopnia może zostać dopuszczona osoba, która posiada świadectwo dojrzałości, podpisze umowę o warunkach odbywania studiów w Uczelni oraz złoży wymagane przepisami prawa dokumenty. Oferta studiów na kierunku zarządzanie jest kierowana przede wszystkim do maturzystów – absolwentów liceów ogólnokształcących oraz innych szkół ponadgimnazjalnych. Nie ma natomiast zasad dotyczących rekrutacji cudzoziemców, a w szczególności sprawdzania stopnia opanowania przez nich języka polskiego, co jest konieczne w sytuacji, w której część studentów stanowią obcokrajowcy, dla których język polski jest językiem obcym.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza z siedzibą w Przeworsku nie posiada opracowanych zasad oraz sposobów potwierdzania efektów uczenia się uzyskiwanych poza systemem szkolnictwa wyższego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia nie opracowała w sylabusach poszczególnych przedmiotów efektów przedmiotowych. Zamiast efektów przedmiotowych w sylabusach powtórzone zostały jedynie efekty kierunkowe. Analiza sylabusów przeprowadzona przez ZO PKA pokazała, że w rzeczywistości opisy pracy własnej studenta, metod dydaktycznych i warunków zaliczenia przedmiotu są bardzo ogólnikowe i mało precyzyjne. Skutkuje to brakiem możliwości oceny realizacji efektów przedmiotowych, zwłaszcza umiejętności praktycznych. Osiąganie

znajomości języka obcego na zadeklarowanym poziomie jest mało prawdopodobne. W praktyce brak realizacji wyboru przedmiotów w odpowiednim wymiarze. W szczególności w sylabusach nie zostały przypisane wagi poszczególnym elementom oceny i nie podano skali ocen. W wielu przypadkach pytania egzaminacyjne dotyczą wyłącznie definicji, co sprawia, że za pomocą tego typu egzaminu można zweryfikować tylko część z zadeklarowanych efektów kształcenia. Część z nich jest bardzo prosta i udzielenie na nie odpowiedzi nie wymaga uczestnictwa w zajęciach, a bazuje na wiedzy powszechnej. Efektem takich pytań jest brak ocen niedostatecznych i skrzywienie całego rozkładu ocen w stronę ocen pozytywnych.

Uczelnia nie posiada zasad rekrutacji dla cudzoziemców uwzględniających sposoby weryfikacji ich kompetencji w zakresie języka polskiego, który jest językiem wykładowym.

Uczelnia nie posiada opracowania zasad oraz sposobów potwierdzania efektów uczenia się uzyskiwanych poza systemem szkolnictwa wyższego.

Dobre praktyki

Zalecenia

- Należy opracować przedmiotowe efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, które będą bardziej szczegółowe niż efekty kierunkowe.
- Należy poprawić opisy pracy własnej studenta i metod dydaktycznych w sylabusach tak, by umożliwiały ocenę stopnia realizacji umiejętności praktycznych.
- Należy poprawić program i zalecaną literaturę do języków obcych tak, by było możliwe osiągnięcie poziomu B2.
- Należy zapewnić realny wybór przedmiotów przez studentów.
- Należy archiwizować wszystkie rodzaje prac etapowych, w tym te, które weryfikują umiejętności praktyczne, np. projekty.
- Należy poprawić opis warunków zaliczenia poszczególnych przedmiotów, w szczególności dotyczy to ćwiczeń, w tym w każdym uzasadnionym przypadku uwzględniać narzędzia pozwalające weryfikować umiejętności praktyczne i przypisać wagi poszczególnym składowym oceny końcowej.
- Należy opracować zasady rekrutacji dla cudzoziemców, ze szczególnym uwzględnieniem ich kompetencji w zakresie języka polskiego, który jest językiem wykładowym na Uczelni.
- Należy zapewnić realizację wyboru przedmiotów przez studentów.
- Zaleca się rozważenie możliwości wykorzystania blended learningu w procesie kształcenia.
- Zaleca się modyfikację planu studiów z uwzględnieniem większej liczby godzin zajęć realizowanych w laboratorium komputerowym z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania komputerowego.
- Zaleca się rezygnację z zajęć z wychowania fizycznego.
- Zaleca się udostępnienie na stronie internetowej Szkoły kart przedmiotów jako elementu wspierającego proces dydaktyczny.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza z siedzibą w Przeworsku uzyskała uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunku *zarządzanie* na poziomie studiów I stopnia na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Syg. MNiSW-DNS-WUN-6010-13320-2/SH/11 z dn. 12.01.2011 r., poprzedzonej rozpatrzeniem przez PKA wniosku, w sprawie którego Prezydium PKA wydało *pozytywną* opinię, wyrażoną w Uchwale Nr 38/8//2010 z dn. 09.12.2010 r.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku realizuje politykę jakości zdefiniowaną w Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia, który wprowadzono Uchwałą Senatu Nr 07/2016 z dn. 18.04.2016 r. w *sprawie przyjęcia Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia na kierunku Zarządzanie*. W ocenie ZO PKA nie jest zasadne zawężanie obszaru działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wyłącznie do jednego kierunku studiów, szczególnie, że do niedawna kierunek *zarządzanie* nie był jedynym prowadzonym przez Wyższą Szkołę Społeczno-Gospodarczą w Przeworsku. Ponadto ogólnouczelniane rozwiązania systemowe powinny być uniwersalne i możliwe do zastosowania w ujęciu kompleksowym.

Elementy polityki jakości sformułowane zostały także w misji i wizji Uczelni, wśród których jako najwyższy cel wymieniono wysoką jakość usług edukacyjnych, a następnie kształcenie potencjalnych liderów rynku lokalnego, kształtowanie u studentów postaw społecznych, w tym rozwój przedsiębiorczości i działań innowacyjnych poprzez pobudzanie zaangażowania i odpowiedzialności za efektywność pracy i działań społecznych, rozwój kadry dydaktycznej, aktywność w życiu społeczno-gospodarczym regionu, pozyskiwanie studentów z zagranicy (z krajów Europy Wschodniej).

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza z siedzibą w Przeworsku określiła w dziale pierwszym Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, zwanym *Przygotowanie procesu nauczania*, zasady projektowania i opisu efektów kształcenia, zajęć dydaktycznych i tworzenia opisu przedmiotów oraz udziału w tym procesie interesariuszy. Program kształcenia budowany jest także według wytycznych sformułowanych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, jak również z uwzględnieniem opinii pozyskanych od poszczególnych grup interesariuszy.

Program i efekty kształcenia realizowane na kierunku *zarządzanie* zostały opracowane w 2011 roku, a następnie w 2012 roku dostosowane do KRK. W 2016 roku na mocy Uchwały Senatu Nr 20/2016 z dnia 30.09.2016 roku nastąpiła zmiana profilu kształcenia z ogólnoakademickiego na profil praktyczny, który uruchomiono od roku akademickiego 2016/2017. Powyższą uchwałą zatwierdzone zostały także efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, jednakże z uwagi na fakt, że jest to odrębny dokument, powinien zostać opatrzony kolejnym numerem, a nie tożsamym z widniejącym w uchwale w sprawie zmiany profilu.

Istotny wpływ na kształtowanie programu miały władze i pracownicy Uczelni, którzy wykorzystali własne doświadczenia i wiedzę oraz zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy, które w głównej mierze zainicjowało potrzebę kształcenia w ramach kierunku *zarządzanie*. Tę deklarację potwierdziły także rozmowy z władzami Wydziału i Uczelni, jak również studentami

i interesariuszami zewnętrznymi, którzy podkreślali, że kształcenie na kierunku *zarządzanie* realizowane jest na potrzeby lokalnego i regionalnego rynku pracy. Ponadto znacząca część beneficjentów procesu kształcenia jest już zatrudniona, a studia podjęli dla uzupełnienia wykształcenia. Uczelnia na bieżąco monitoruje zmiany zachodzące w otoczeniu, na rynku pracy oraz identyfikuje potrzeby studentów i absolwentów, a w szczególności podejmuje starania mające na celu wykorzystanie zebranych danych do doskonalenia programu nauczania realizowanego na ocenianym kierunku.

Studenci (interesariusze wewnętrzni) informacje na temat programu nauczania pozyskują podczas systematycznie organizowanych spotkań z władzami Wydziału Ekonomii, konsultacji z Samorządem Studenckim oraz posiedzeń Rady Wydziału, w której obradach uczestniczą reprezentanci studentów. Kolejne źródło informacji służących doskonaleniu programu stanowią posiedzenia Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, powołanej na mocy Uchwały Senatu Nr 18/2016 z dn. 30.09.2016 r., jednakże ZO PKA dostrzega, iż nie zaangażowano do jej prac przedstawicieli studentów, co w znaczny sposób ogranicza udział studentów w procesie monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia.

Analiza etapów doskonalenia programu kształcenia realizowanego na kierunku *zarządzanie* wskazuje, że podlegał on nielicznym korektom, a przesłankami wprowadzanych zmian były potrzeby zgłaszane przez studentów, zmieniające się przepisy prawa, wyniki monitorowania realizacji programu, a także opinie pozyskiwane od kadry akademickiej i potencjalnych pracodawców współpracujących z Uczelnią.

W wyniku postulatów zgłoszonych przez drugą grupę interesariuszy wewnętrznych, którą stanowią nauczyciele akademicy, wprowadzono do programu ocenianego kierunku specjalność *Zarządzanie w administracji*, natomiast z uwagi na zwiększony udział pracy własnej studenta oraz praktyczny charakter modułu *Makroekonomiczne uwarunkowania w biznesie* zwiększono liczbę punktów ECTS z 3 do 4. Ponadto z inicjatywy prowadzącego przedmioty takie jak: *Prawo gospodarcze i handlowe*, *Prawo administracyjne z elementami prawa UE* dokonano zmiany formy realizacji efektów kształcenia, w wyniku której zmniejszono liczbę wykładów na rzecz ćwiczeń praktycznych.

Działania podejmowane w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wdrożonego w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku obejmują swym zasięgiem analizę, ocenę oraz monitorowanie realizacji programu kształcenia na kierunku *zarządzanie*. W powyższych czynnościach uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzeni, w tym Władze Uczelni i Wydziału Ekonomii oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Zadeklarowany przegląd programowy obejmuje: analizę jego zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, weryfikację sylabusów, systemu punktów ECTS, ocenę doboru treści kształcenia, metod kształcenia, form prowadzenia zajęć oraz weryfikacji efektów kształcenia. Wyniki oceny, efekty monitorowania jakości kształcenia oraz przeglądy programowe przekładają się na doskonalenie programu, o czym świadczy np. zmiana liczby punktów ECTS z 1 na 0 w ramach modułu kształcenia *Wychowanie fizyczne*; zwiększenie liczby punktów ECTS z 3 do 4 w przypadku modułu *Makroekonomiczne uwarunkowania w biznesie*. Ponadto dokonano zmiany formy realizacji efektów kształcenia w przedmiotach *Prawo pracy*, *Prawo gospodarcze i handlowe*, *Prawo administracyjne z elementami prawa UE*. Jednocześnie zwiększono liczbę godzin praktyki zawodowej ze 160 do 560 realizowanych obecnie po zakończeniu II i IV semestru. Trzeba jednak zauważyć, że niektóre z tych działań nie wymagały monitorowania (zmian a liczby punktów ECTS za wychowanie fizyczne), a w wykrywaniu wad wskazanych w ocenach wg kryteriów 1. i 2. System nie okazał się skuteczny.

Wydział Ekonomii Wyższej Szkoły Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku podejmuje próby doskonalenia programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku studiów na

podstawie wyników oceny realizacji efektów kształcenia. Efekty te same oceny omawiane są co najmniej raz w roku akademickim na posiedzeniu Rady Wydziału. Pomiar realizacji efektów kształcenia objęte są wszystkie zajęcia i każdy etap kształcenia wraz z procesem dyplomowania. Istotną rolę w określeniu poziomu realizacji efektów kształcenia oraz trudności w ich osiągnięciu odgrywają opinie pozyskiwane od interesariuszy wewnętrznych i rzadziej zewnętrznych. Zgodnie z przyjętą praktyką ocena realizacji efektów kształcenia obejmuje: opinie studentów na temat zajęć dydaktycznych sformułowane w ankietach, hospitacje zajęć dydaktycznych, ocenę sylabusów prowadzoną przez nauczycieli akademickich i Dziekana Wydziału, bieżące monitorowanie realizacji efektów kształcenia, w tym uzyskiwanych podczas praktyk zawodowych, a także wybiórczą analizę prac dyplomowych oraz wyników sesji egzaminacyjnych. Z opinii władz Wydziału Ekonomii wynika, iż najbardziej wiarygodnym źródłem informacji na temat realizacji efektów kształcenia jest kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku, u której Dziekan zasięga opinii na temat efektów kształcenia, ich zmiany, bądź doskonalenia, a także oceny (na podstawie dokumentacji etapowych osiągnięć studentów), czy w ramach prowadzonego przedmiotu efekty kształcenia zostały zrealizowane i osiągnięte przez studentów. Oznacza to jednak, że kadra ocenia własną pracę, a to nie jest miarodajne.

Do wglądu ZO przedłożono podczas wizytacji protokół z posiedzenia Rady Wydziału, na którym omówiono realizację efektów kształcenia na kierunku *zarządzanie* za rok akademicki 2017/2018. Z dokumentu wynika, że program i efekty kształcenia zostały właściwie zrealizowane, natomiast weryfikacja efektów kształcenia została przeprowadzona głównie przez pracowników, bowiem swobodne wypowiedzi studentów sformułowane w ankietach były sporadyczne i na ogół nie odnosiły się do kwestii związanych z osiągnięciem efektów kształcenia. Podobnie w formie bezpośredniego kontaktu oraz za pomocą swoich przedstawicieli studenci nie zgłaszali niepokojących uwag. Podczas dyskusji rozważano strukturę ocen, którą ostatecznie uznano za odpowiednią. To w świetle uwag przedstawionych w związku z kryterium 2. oceny zbyt pochlebne.

Podczas wizytacji ZO PKA dokonał oceny programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku, a także przeprowadził analizę dokumentacji potwierdzającej etapowe i końcowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Efektami powyższych działań było stwierdzenie nieprawidłowości w zakresie formułowania efektów przedmiotowych, prowadzenia sylabusów, przydziału kadry do niektórych zajęć, np. przedmiotów, takich jak: *Geografia z turystyką, Rynek kapitałowy i pieniężny, Zarządzanie logistyką*, jak również stosowanych form weryfikacji efektów kształcenia, a w szczególności stosowanie np. wyłącznie egzaminu testowego, którym nie zweryfikowano wszystkich efektów zdefiniowanych dla przedmiotu. ZO PKA podkreślił, że wśród narzędzi weryfikacji efektów kształcenia wymieniono także projekt badawczy, jednak żaden nie został ZO przedstawiony. Ogólnym spostrzeżeniem ZO PKA było to, że na ogół prowadzona jest tylko weryfikacja wiedzy, a nie umiejętności, co prowadzi do wniosku, iż istnieją trudności z weryfikacją praktycznych aspektów kształcenia. W odniesieniu do procesu dyplomowania ZO PKA sformułował uwagi dotyczące prac dyplomowych stwierdzając, że są na średnim poziomie; tematy prac nie zawsze były zgodne z kierunkiem studiów; prace nie były zamawiane przez podmioty zewnętrzne, co więcej zidentyfikowano prace powstałe wyłącznie na podstawie podręczników, prace opisowe a nie analityczne. Szczegółowe informacje na temat dostrzeżonych przez ZO PKA uchybień zamieszczono w ocenie według kryterium 1 i 2 oraz 4, a także odpowiednich załącznikach do raportu. Potwierdzają one, że skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia efektów kształcenia nie jest zadowalająca.

Narzędziem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia umożliwiającym studentom wpływ na program i sposoby jego realizacji jest stosowana powszechnie ankietyzacja.

Pomimo że w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku sposób przeprowadzania badań wśród studentów nie został uregulowany wewnętrznym aktem prawnym, badania ankietowe są przeprowadzane w formie papierowej co najmniej raz w roku akademickim. Nadzór nad przebiegiem ewaluacji procesu kształcenia sprawuje Dziekan Wydziału Ekonomii. Poza badaniami ankietowymi studenci, jako interesariusze wewnętrzni mają możliwość wypowiadania się na temat realizacji programu kształcenia w ramach bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi, władzami Wydziału i Uczelni, a także pracownikami administracji, jak również poprzez Samorząd Studencki i reprezentację w Radzie Wydziału. Podczas wizytacji uzyskano informację, iż sprawdzoną praktyką jest organizacja cyklicznych spotkań Dziekana Wydziału ze studentami, które zapewniają skuteczną wymianę informacji pomiędzy studentami a Uczelnią. Odpowiedzią na zgłoszone postulaty studentów było wprowadzenie praktycznej formy nauczania rachunkowości w oparciu o otrzymany autorski program jednego z interesariuszy zewnętrznych.

Przedstawiciele otoczenia potwierdzili w toku wizytacji organizację spotkań z władzami Uczelni, podczas których dzielono się sugestiami na temat wymagań stawianym absolwentom Uczelni oraz związanych z organizacją praktyk.

Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż gremium zrzeszającym interesariuszy zewnętrznych jest działająca przy Uczelni Rada Biznesu. Ponadto Uczelnia współpracuje ze środowiskiem biznesu i utrzymuje stały kontakt z podmiotami gospodarczymi z terenu powiatu przeworskiego, jarosławskiego i przemyskiego. Jest to 7 przedsiębiorstw i 3 organy administracji terytorialnej.

W celu doskonalenia programu kształcenia realizowanego na kierunku *zarządzanie*, a w szczególności w zakresie jego dostosowania do potrzeb rynku pracy Wydział Ekonomii utrzymuje stałe kontakty z absolwentami. Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż na bieżąco przeglądane są zasoby Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, który obecnie zawiera jeden raport pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”, opracowany dla kierunku *zarządzanie* prowadzonego na Wydziale Ekonomii Wyższej Szkoły Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku. Raport ten wskazuje, że 75 absolwentów w/w kierunku, którzy ukończyli studia niestacjonarne I stopnia w 2016 roku, zostało objętych badaniem przeprowadzonym w oparciu o dane z ZUS pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”. Generowane dane o absolwentach są zadowalające, jednakże w celu lepszego ich dostosowania do oczekiwań rynku od roku akademickiego 2019/2020 planowane jest uruchomienie specjalności *Zarządzanie w bezpieczeństwie*, a od roku akademickiego 2020/2021 specjalności *Informatyka w zarządzaniu*.

3.2.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku, w tym Wydział Ekonomii, podejmuje w ramach wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia działania służące sprawdzeniu, czy przyjęte sposoby zapewniania publicznego dostępu do informacji na temat oferty kształcenia, programów i planów studiów, a także informacji dotyczących realizacji procesu kształcenia wszystkim zainteresowanym grupom interesariuszy są właściwe i czy dobrze spełniają swoją rolę.

Deklarację realizacji powyższych działań złożyły podczas wizytacji władze Wydziału Ekonomii. Wynika z niej, iż na ogół zapewniany jest wszystkim zainteresowanym dostęp do aktualnych informacji o programie kształcenia i uzyskiwanych efektach kształcenia. Uwagę ZO PKA zwrócono na bezpośredni kontakt studentów z władzami Wydziału oraz z pracownikami

administracji, który dodatkowo wspomaga niewielka liczba studentów i tradycyjna obsługa Dziekanatu.

Zdaniem ZO PKA Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku nie zapewnia publicznego dostępu do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów.

Przegląd zasobów informacyjnych zamieszczonych na stronie internetowej Uczelni wykazał, iż nie stworzono odpowiednich zakładki dla kandydatów, studentów i pracowników, nie zidentyfikowano także informacji o Uczelni, jej strukturze organizacyjnej, jak również danych na temat ocenianego kierunku. Podobnie w odniesieniu do koncepcji kształcenia realizowanej na kierunku *zarządzanie*, gdyż zasób informacji na jej temat, w tym misji i strategii rozwoju Uczelni, jest skromny i nie został upowszechniony za pomocą strony internetowej. ZO PKA dostrzegł, iż strona internetowa Wyższej Szkoły Społeczno-Gospodarczej z siedzibą w Przeworsku zawiera wykaz oferowanych specjalności, jednakże nie jest wiadome, w ramach którego kierunku są one realizowane.

Jak wspomniano, na stronie Uczelni nie odnaleziono informacji dotyczących ocenianego kierunku, takich jak: program kształcenia, efekty kształcenia, sylwetka absolwenta, karty przedmiotów (sylabusy), a w przypadku planu zajęć zamieszczono wyłącznie harmonogram w dniach 3 i 4 listopada 2018 r., w których przeprowadzana była wizytacja Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Studenci ocenianego kierunku mogą zwrócić się do prowadzących o udostępnienie kart przedmiotów, w których zawarte są efekty kształcenia jednak z informacji uzyskanych w czasie wizytacji wynika, że nie jest to często praktykowane przez studentów. Opis efektów kształcenia oraz karty modułów nie są umieszczone na stronie internetowej Uczelni, co w pewien sposób ogranicza zarówno studentom jak i kandydatom na studia uzyskanie pełnej informacji o szczegółach procesu dydaktycznego.

Niedosyt informacji dotyczy także upowszechniania danych na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, gdyż strona prowadzona przez Uczelnię nie zawiera zakładki poświęconej jakości kształcenia, co więcej nie publikowano wewnętrznych aktów prawnych regulujących funkcjonowanie w/w systemu. Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do danych o rozwoju kadry, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia, jak również umiędzynarodowienia procesu kształcenia. W przypadku systemu wsparcia studentów w procesie kształcenia nie jest możliwe poszerzenie wiedzy korzystając ze strony Uczelni, gdyż jedynie w zakładce „*rekrutacja*” umieszczone zostały wnioski i formularze o stypendium naukowe, stypendium socjalne, zapomogę, natomiast strona nie zawiera dokumentów regulujących zasady korzystania z udzielanej przez Uczelnię pomocy. Brak informacji na stronie dotyczy także kwestii związanych ze wsparciem w procesie kształcenia osób niepełnosprawnych.

Przegląd zasobów informacyjnych zamieszczonych na stronie internetowej Uczelni wykazał, iż nie zawiera ona informacji o kadrze dydaktycznej oraz danych dotyczących projektów badawczych, czy konferencji, podobnie jest w przypadku informacji na temat bazy dydaktycznej posiadanej przez Uczelnię oraz zasobów bibliotecznych, które nie są upowszechniane za pomocą w/w strony.

W ocenie ZO PKA za pośrednictwem strony Uczelni potencjalni zainteresowani, w tym studenci nie mają możliwości śledzenia informacji dotyczących: struktury Uczelni, oferty kształcenia, procesu rekrutacji, odpłatności za studia, bazy dydaktycznej, pomocy materialnej, w tym wsparcia oferowanego dla osób niepełnosprawnych, programów mobilnościowych (Erasmus+), zasobów bibliotecznych, wewnętrznych aktów prawnych.

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż istotną rolę w udostępnianiu danych spełnia Dziekanat, w którym studenci otrzymują wszelkie informacje na temat programu

kształcenia i planu studiów, jak również tablice ogłoszeń zamieszczone w budynku Uczelni. W sprawach efektów i treści kształcenia, form i metod kształcenia oraz kryteriów weryfikacji efektów, literatury podstawowej i dodatkowej, a także innych wymagań, jakie należy spełnić, aby uzyskać zaliczenie, studenci są informowani przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach z każdego przedmiotu.

W ocenie ZO PKA działania podejmowane w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, pomimo iż obejmują swym zasięgiem zasoby informacyjne, nie są w pełni skuteczne, co potwierdzili studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA, którzy jednoznacznie stwierdzili, że zawartość strony internetowej jest bardzo skromna i dodatkowo nieczytelna.

Władze Uczelni zadeklarowały działania mające na celu przebudowę i udoskonalenie strony internetowej, które obecnie zorientowane są na identyfikowanie potrzeb poszczególnych grup interesariuszy, a następnie posłużą do tworzenia nowych zakładów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku określiła i stosuje zasady projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programu kształcenia. Wdrożony w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia sprawuje nadzór nad programem nauczania realizowanym na ocenianym kierunku studiów, co stanowi mocną stronę jego funkcjonowania. Zgodnie z systemowymi uregulowaniami program nauczania realizowany na kierunku *zarządzanie* jest stale monitorowany i podlega okresowym przeglądom, w wyniku których podejmowane są działania o charakterze korygującym, doskonalącym oraz dostosowującym program do potrzeb różnych grup interesariuszy. Kluczową jednak rolę w ocenie kryterium 3 pełni skuteczność działań podejmowanych w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, które dotychczas nie doprowadziły do usunięcia zidentyfikowanych podczas wizytacji uchybień, o których mowa w ocenie według kryterium nr 1 i 2, co świadczy o tym, iż ocena wystawiona wg kryterium nr 3 jest zasadna.

ZO PKA identyfikuje szczególnie brak efektywności rewizji sylabusów przedmiotów, oglądu prac etapowych studentów, a także pomiaru realizacji efektów kształcenia, w wyniku których nie dostrzeżono nieprawidłowości sformułowanych przez ZO PKA, np. dotyczących opisu efektów kształcenia, czy też metod weryfikacji efektów kształcenia lub rozkładu ocen uzyskiwanych przez studentów. Przegląd programu realizowanego na kierunku *zarządzanie* nie doprowadził do dostrzeżenia braku uszczegółowienia efektów kierunkowych przez przedmiotowe efekty kształcenia, które w sylabusach przedmiotów są tożsame z efektami kierunkowymi. Z kolei metody weryfikacji efektów kształcenia zostały pobieżnie sprawdzone, skoro zdaniem ZO PKA nie umożliwiają w pełni sprawdzenia każdej kategorii efektów. Ponadto ZO PKA sformułował zastrzeżenia w zakresie oszacowania nakładu pracy własnej studenta oraz jego wyceny w punktach ECTS, których analizę pod kątem poprawności przydziału do poszczególnych zajęć zadeklarowano w ramach prowadzonego przeglądu programowego, a zatem także ten obszar analiz należy uznać za zbyt mało skuteczny, skoro nie spowodował usunięcia zdiagnozowanych w toku wizytacji uchybień.

Słabą stroną funkcjonującego w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku systemu zapewnienia jakości kształcenia jest obsada kadrowa zajęć dydaktycznych, gdyż podczas wizytacji zidentyfikowano przedmioty powierzone do prowadzenia osobom, których kwalifikacje nie odpowiadają w pełni realizowanym efektom kształcenia.

Wśród rozwiązań systemowych zadeklarowano wybiórczy przegląd prac dyplomowych, w ramach którego podejmowane działania nie są dokumentowane i mają charakter zwyczajowo

przyjęty. Z uwagi na opinie ekspertów merytorycznych ZO PKA sformułowane na podstawie oceny losowo wybranych prac dyplomowych stwierdzić należy, iż wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia powinien być bardziej zorientowany na jakość procesu dyplomowania, szczególnie że dotychczas nie wychwycił prac o charakterze opisowym, bądź przygotowanych na temat niezgodny z kierunkiem studiów.

W związku z nielicznymi zmianami programu kształcenia uznać należy, iż zarówno przeprowadzone przeglądy programowe, jak i ocena realizacji efektów kształcenia, a także opinie poszczególnych grup interesariuszy nie doprowadziły do istotnej ewolucji programu nauczania realizowanego na ocenianym kierunku, a także do podniesienia w istotny sposób jakości prowadzonego kształcenia.

Za słabą stronę systemu zapewnienia jakości kształcenia należy uznać jego niedostateczne czuwanie nad zapewnieniem dostępu do informacji jak największej grupie interesariuszy. Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza z siedzibą w Przeworsku nie zapewnia w pełni swobodnego dostępu do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów. Zwrócenia uwagi wymagają opinie studentów przedstawione ZO PKA podczas wizytacji na temat braku informacji zwrotnej o wynikach ankiet.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku, w tym Wydział Ekonomii, nie wykorzystuje w sposób skuteczny wyników oceny publicznego dostępu do informacji, które uwzględniając potrzeby różnych grup odbiorców, a w szczególności studentów powinny służyć podnoszeniu jego jakości.

Z rozmów i spotkań przeprowadzonych podczas wizytacji ze studentami, nauczycielami akademickimi, władzami jednostki, a także osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wynika, iż w wizytowanej jednostce nie funkcjonuje prawidłowo system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia, bądź systemie wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Zwrócenia uwagi wymaga kwestia udostępniania studentom wyników ankiet oraz stosowanie do tego celu kanałów przepływu informacji dostosowanych do potrzeb studentów.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

ZO PKA zaleca:

- włączenie przedstawiciela studentów do prac Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia;
- bieżące czuwanie nad dostępnością informacji dla poszczególnych grup interesariuszy, które powinno stanowić jeden z głównych zakresów działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia;
- umieszczenie na stronie internetowej Uczelni kart modułów.
- dokonanie przeglądu struktury, formy oraz treści zawartych na stronie internetowej oraz jej uzupełnienie o aktualne i pełne informacje;
- zamieszczenie i uzupełnienie na stronie internetowej Uczelni aktualnych dokumentów oraz informacji z zakresu oferty kształcenia, rekrutacji, odbywania praktyk, świadczeń pomocy materialnej oraz procesu dyplomowania;
- zapewnienie informacji zwrotnej do studentów z przeprowadzonej ankietyzacji.
- zorientowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, a w szczególności przeglądów programowych bardziej na etapowe i końcowe osiągnięcie efektów kształcenia, a w szczególności na metody weryfikacji efektów.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Kadra dydaktyczna na studiach pierwszego stopnia na kierunku zarządzanie posiada dorobek naukowy, dydaktyczny jak i zawodowy, zapewniający poprawną realizację obowiązującego programu kształcenia. W skład kadry wchodzi nauczyciele akademicki, których profil wykształcenia jest w większości poprawnie dobrany do programu studiów, a w szczególności obejmuje obszar nauki społecznych w dyscyplinach: podstawowej nauki o zarządzaniu oraz uzupełniających ekonomii, finansów i prawa.

Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich są w znacznej większości wypadków adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Nauczyciele akademicki (20 osób), kształcący na kierunku zarządzanie, posiadają stopnie/tytuły naukowe w dziedzinach: nauki ekonomiczne, nauki społeczne, nauki ścisłe, nauki przyrodnicze, nauki humanistyczne (załącznik 2 do Raportu Samooceny został w trakcie wizytacji uzupełniony o dokument podpisany przez władze Uczelni: OŚWAIDCZENIE UCZELNI O ZATRUDNIENIU). Samodzielni nauczyciele akademicki to 2 profesorów nauk ekonomicznych, 1 doktor habilitowany w dziedzinie nauki ekonomicznej. Dodatkowo jest 10 doktorów, w tym 4 doktorów posiadających stopnie naukowe z dziedziny nauk ekonomicznych (w tym 3, dla których WSSG jest podstawowym miejscem pracy), 1 doktor nauk prawnych, 1 doktor nauk humanistycznych, 1 doktor nauk rolniczych, oraz 11 magistrów (ekonomii, zarządzania, filologii angielskiej, geografii, matematyki, wychowania fizycznego). Obecnie w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej z siedzibą w Przeworsku zatrudnionych jest 15 nauczycieli, dla których WSSG jest drugim miejscem pracy lub podstawą zatrudnienia jest umowa zlecenie. Są to praktycy posiadający doświadczenie zawodowe i prowadzący zajęcia głównie z przedmiotów specjalizacyjnych i specjalnościowych.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni WSSG z siedzibą w Przeworsku prowadzili badania oraz legitymują się dorobkiem naukowym z zakresu m.in.: zarządzania technologiami marketingu rolnego, zarządzania łańcuchami dostaw, zarządzania jakością. W pracach znalazły się również zagadnienia rynku wraz jego elementami, a w szczególności zachowaniami konsumentów rynku produktów spożywczych, czynnikami związanymi z innowacjami produktowymi oraz szeroko rozumianymi problemami marketingu. W kręgu zainteresowań naukowych znalazły się zagadnienia zarządzania małymi i średnimi przedsiębiorstwami głównie z branży rolno-spożywczej. Podejmowano również problemy dotyczące zarządzania, controllingu oraz konkurencyjności współczesnych przedsiębiorstw.

4.2.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* I stopnia o profilu praktycznym odpowiada wymogom dla kierunków studiów o profilu praktycznym, ale ich liczba nie jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku ze względu na *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Przeprowadzona analiza udziału zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych WSSG z siedzibą w Przeworsku jako na podstawowym miejscu

pracy wskazuje, że na wszystkich specjalnościach kierunku studiów *zarządzanie*, osoby te nie realizują ponad 50 % zajęć dydaktycznych (art.73.ust 2 pkt 1 i 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce). Zgodnie z zapisem w raporcie samooceny „Łączna liczba godzin w cyklu kształcenia w kontakcie bezpośrednim wynosi 1488 godzin”. Załącznik 2 do Raportu został w trakcie wizytacji uzupełniony o dokument podpisany przez władze Uczelni, z którego wynika, że osoby zatrudnionych WSSG z siedzibą w Przeworsku, jako na podstawowym miejscu pracy (5 osób) realizują 515 godzin, a więc około 35% całkowitej liczby godzin zajęć.

Obsada zajęć uzgadniana jest z prowadzącymi i konsultowana z Rektorem WSSG z siedzibą w Przeworsku. Osoby prowadzące zajęcia na kierunku *zarządzanie* są w większości pracownikami pracującymi w dodatkowym miejscu pracy (15 osób). Konkludując kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku, to pracownicy innych uczelni akademickich oraz grupa praktyków biznesu, niejednokrotnie posiadających też stopnie naukowe doktora. Obsada zajęć budzi zastrzeżenia w przypadku dwóch osób, których wykształcenie nie odpowiada treściom prowadzonych przedmiotów, a dodatkowo odnotowano brak dorobku naukowego oraz brak doświadczenia praktycznego zgodnego z treściami sylabusów prowadzonych przedmiotów. Niezgodność dotyczy pięciu przedmiotów, prowadzonych przez dwie osoby, wymienionych w załączniku 4.

4.3.

Celem prowadzonej polityki kadrowej w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej z siedzibą w Przeworsku jest pozyskanie kadry zatrudnionej na podstawowym miejscu pracy. Uczelnia prowadzi okresową ocenę kadry dydaktycznej oraz stały monitoring satysfakcji i opinii studenckich o każdym nauczycielu prowadzącym zajęcia. Zarządzenie Rektora dnia 30.10.2014 w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Oceniającej nauczycieli akademickich reguluje obszar oceny nauczycieli akademickich. Do powyższego Zarządzania załącznik stanowi Regulamin oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej z siedzibą w Przeworsku. Kolejne Zarządzenie Rektora z dnia 30.10.2014 w sprawie przeprowadzenia hospitacji zajęć dydaktycznych na studiach licencjackich jako załącznik wprowadziło wzór karty hospitacji zajęć dydaktycznych.

Stosowany kwestionariusz ankiety studenckiej zawiera pytania dotyczące oceny pracy nauczycieli akademickich oraz sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych, w tym odnosi się do: atrakcyjności zajęć, przygotowania prowadzącego do zajęć dydaktycznych, umiejętności przekazywania materiału, sprecyzowania wymagań wobec studentów, wymaganego od studentów nakładu pracy, obiektywności oceniania studentów, kontaktu ze studentami, punktualności rozpoczynania zajęć oraz sposobu prowadzenia zajęć pod kątem obudowy dydaktycznej (podręczniki, foliogramy, multimedia, eksponaty, materiały powielane) oraz możliwości sporządzania notatek. Ponadto ankieta zawiera wolne miejsce przeznaczone na wypowiedź otwartą, które umożliwia zamieszczenie uwag i zastrzeżeń na temat prowadzonych zajęć, ale zdaniem Władz Dziekańskich niechętnie jest wypełniane przez studentów.

W toku wizytacji nie przedłożono do wglądu ZO PKA zbiorczej analizy wyników ankiet, jednakże z przeprowadzonych rozmów z Władzami Wydziału Ekonomii oraz z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zarządzania jakością, a także z oglądu przedłożonych ankiet wynika, że kadra oceniana jest przez studentów na ogół bardzo dobrze. Powyższe potwierdza uzyskana przez pracowników średnia ocena, która ukształtowała się na poziomie powyżej 4. Najbardziej cenione przez studentów okazało się przygotowanie pracowników do zajęć i prowadzenie ich w sposób bardzo atrakcyjny. Pozytywne spostrzeżenia

studenci wyrazili na temat oszacowanego nakładu pracy oraz postawionych wymagań i zasad oceniania. Na ogół dobrze w badaniach wypadł kontakt pomiędzy prowadzącym zajęcia a studentami, jak również punktualność rozpoczynania zajęć. W toku wizytacji uzyskano informację, iż w historii kierunku *zarządzanie* ankiety przeprowadzane wśród studentów na ogół wypadały pozytywnie, natomiast w incydentalnych przypadkach przeprowadzano rozmowy wyjaśniające z pracownikami, które uznano za wystarczające środki zaradcze, stąd ostatecznie nie przyczyniały się do zmiany w obsadzie zajęć dydaktycznych.

Po każdej wizytacji hospitujący sporządza protokół, w którym zamieszcza merytoryczną opinię i ocenę dotyczącą przebiegu zajęć. Zespół oceniający prześledził dokumenty sporządzone po hospitacjach i ocenia, że treść zapisów w kartach hospitacji zajęć dydaktycznych nie służy ani doskonaleniu warsztatu dydaktycznego, ani procesów dydaktycznych.

Uczelnia wspiera nauczycieli akademickich w ich rozwoju zawodowym poprzez częściowe dofinansowanie studiów doktoranckich, podyplomowych oraz udziału w konferencjach naukowych organizowanych w innych ośrodkach akademickich. Efekty w postaci rozwoju naukowego w ostatnich latach są skromne. Kadra dydaktyczna poszerza także swoje kwalifikacje na kursach i szkoleniach a swoje umiejętności dydaktyczne wykorzystuje w praktyce.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocne strony:

Wystarczająco liczny zespół nauczycieli akademickich o kwalifikacjach odpowiednich ze względu na potrzeby programu studiów, z kilku wyjątkami. Wsparcie kadry poprzez częściowe dofinansowanie studiów doktoranckich, podyplomowych oraz udziału w konferencjach naukowych organizowanych w innych ośrodkach akademickich

Słabe strony:

Brak rozwoju naukowego kadry w ostatnich latach, ale znaczenie tej wady umniejsza praktyczny profil studiów. Niepoprawna obsada 5 przedmiotów. Zbyt niski udział (w całkowitej liczbie godzin zajęć w programie studiów) zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w podstawowym miejscu pracy.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

- Powierzenie większości zajęć nauczycielom akademickim zatrudnionym w WSSG w podstawowym miejscu pracy,
- Przestrzeganie zasady zgodności treści zajęć z dorobkiem naukowym lub doświadczeniem zawodowym nauczyciela akademickiego prowadzącego te zajęcia,
- Wsparcie kadry w obszarze rozwoju i stabilizacji,

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia jest wielokierunkowa i częściowo sformalizowana. Formułowanie efektów kształcenia, w tym uwzględnianie wymagań rynku pracy, organizacji zawodowych, interesariuszy zewnętrznych, dokonywane jest w oparciu o funkcjonowanie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, udział pracodawców w organizacji praktyk i staży, konsultacje indywidualne pracowników dydaktycznych Uczelni z poszczególnymi reprezentantami firm i instytucji, budowanie osobistych relacji z pracodawcami przez władze kierunku, prowadzenie zajęć praktycznych oraz wykładów przez praktyków.

W zakresie projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programu nauczania Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku, w tym Wydział Ekonomii, prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a w szczególności podmiotami działającymi na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Budowanie relacji pomiędzy Uczelnią a otoczeniem odbywa się poprzez nieformalne spotkania o charakterze cyklicznym. Z kolei formalna współpraca ma miejsce podczas obrad Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w której pracach uczestniczy pięciu interesariuszy zewnętrznych, którzy reprezentują podmioty takie jak przedsiębiorstwa, gospodarstwo ekologiczne, centrum edukacji i liceum ogólnokształcące. Inną sprawdzoną płaszczyzną do wymiany poglądów pomiędzy Uczelnią a otoczeniem zewnętrznym są bieżące kontakty z osobami posiadającymi doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, którzy prowadzą zajęcia na ocenianym kierunku i zapewniają przenikanie na proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy.

Efektem współpracy Uczelni i Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi jest zatrudnienie specjalisty praktyka w dziedzinie informatyki, który wdroży wśród studentów procedury budowania e-biznesu w sieci. Ponadto dzięki takiej współpracy od przyszłego roku akademickiego studenci kierunku podczas zajęć dydaktycznych będą korzystać z oprogramowania firmy Microsystem przeznaczonego do obsługi księgowej podmiotów gospodarczych. Dotąd nie wykorzystywano żadnego oprogramowania o takim zastosowaniu. Odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby otoczenia, a w szczególności regionu i władz samorządowych jest prowadzenie ocenianego kierunku, który wybierają osoby zatrudnione w celu uzupełnienia wykształcenia, któremu najbardziej służy realizowana specjalność *Zarządzanie w administracji*.

Zaangażowanie przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w realizację zajęć poświadcza, iż na bieżąco ma miejsce oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia, gdyż kadra aktywna zawodowo poza Uczelnią realizując efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz określając treści kształcenia wraz ze sposobem realizacji i metodami weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przenikanie w proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Wśród zajęć prowadzonych przez praktyków wymieniono: *Podstawy technik informatycznych, Bazy danych, Podstawy logistyczne w e-biznesie, Informatykę w zarządzaniu, Naukę o organizacji, Podstawy zarządzania, Zachowania organizacyjne, Ochronę własności intelektualnej, Prawo, Prawo pracy, Prawo gospodarcze handlowe, Finanse przedsiębiorstw, Finanse publiczne, Zarządzanie małymi i średnimi przedsiębiorstwami, Zarządzanie logistyką, Ubezpieczenia społeczne i gospodarcze, Zarządzanie zasobami ludzkimi, Zarządzanie projektami, Mikroekonomię*.

Przedstawiciele przedsiębiorstw i innych instytucji współpracujących z Wydziałem uczestniczyli w bezpośrednim spotkaniu z zespołem oceniającym PKA. W wypowiedziach, opiniach potwierdzili swoje zaangażowanie i wpływ na formułowanie oferty dydaktycznej, projektowanie i weryfikowanie efektów kształcenia, opiniowanie programów studiów.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci ocenianego kierunku wyrazili pozytywną opinię dotyczącą współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wskazali, że obejmuje ona m.in. prowadzenie zajęć przez przedstawicieli administracji oraz praktyków gospodarczych, a także współpracę w zakresie realizacji praktyk i staży zawodowych. W czasie wizytacji uzyskano informację nieformalnych konsultacjach z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie zmian w planach i programach studiów. Konsultacje te dotyczą głównie aktualności realizowanych treści, właściwego doboru modułów dla danej specjalności, form zajęć oraz określenia kompetencji i umiejętności, jakie powinien posiadać student po ukończeniu danego kursu. Studenci ocenianego kierunku w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię o prowadzeniu zajęć przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, głównie z uwagi na fakt przedstawiania konkretnych przykładów z praktyki w czasie realizowanych danych tematów zajęć.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia reaguje na potrzeby rynku pracy związane z kształceniem na kierunku zarządzanie za pośrednictwem formalnych i nieformalnych mechanizmów współpracy, w tym dzięki udziałowi interesariuszy zewnętrznych w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Oczekiwania rynku pracy w odniesieniu do realizowanego na kierunku zarządzanie procesu kształcenia uwzględniane są również w ramach realizacji praktyk zawodowych. Realizacja praktyk i udział praktyków w prowadzeniu zajęć umożliwiają bezpośrednie przenoszenie doświadczeń praktycznych do procesu kształcenia. Formalne mechanizmy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym uzupełnione są o budowanie nieformalnych relacji pomiędzy kadrą naukowo-dydaktyczną a środowiskiem interesariuszy zewnętrznych.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

- Należy rozwijać formy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym zapewnić regularne i oficjalne kontakty w sprawie doskonalenia programu studiów, organizować wizyty studyjne w przedsiębiorstwach i urzędach itp.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia prowadzi pewne, choć niezbyt rozwinięte działania w zakresie umiejdzynarodowienia. Podstawą jest kształcenie w zakresie języków obcych, lecz nie obejmuje ono przedmiotów innych niż lektoraty. Studenci ocenianego kierunku nie uczestniczą w wymianie umiejdzynarodowej – nie odbywają części studiów za granicą ani praktyk zagranicznych. Uczelnia aktywnie współpracuje z młodzieżą pochodzenia ukraińskiego prowadząc czynnie rekrutację studentów na terenie Ukrainy. Asymilacja grupy obecnie studiujących studentów z Ukrainy w polskim otoczeniu jest bardzo zaawansowana. W ramach współpracy z Kijowskim Narodowym Uniwersytetem Ekonomicznym im. Władima Hetmana jest przygotowywana wymiana studentów. Planowana współpraca w szczególności obejmuje: udział nauczycieli akademickich z Ukrainy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku, udział oraz wspólną organizację konferencji umiejdzynarodowych, wymianę studentów, podnoszenie kwalifikacji kadry naukowo dydaktycznej oraz wzajemną wymianę doświadczeń. WSSG w Przeworsku podpisała umowy o współpracy w wymienionym zakresie z: Varna Free University "Chernorizets Hrabar", Lwowską Państwową Finansową Akademią, Lwowskim Bankowym Instytutem Narodowego Banku Ukrainy, Użhorod National University oraz Kijowskim Narodowym Uniwersytetem Ekonomicznym im. Władima Hetmana. Uczelnia w ramach podpisanych umów o współpracy organizuje proces podnoszenia kwalifikacji dla nauczycieli akademickich pochodzących z Ukrainy, którego celem jest przygotowanie ich do systemu kształcenia obowiązującego w Unii Europejskiej. Brak jednak informacji o kierunkach i formach tego doskonalenia kwalifikacji.

Uczelnia nie posiada oferty wymian akademickich dla studentów w ramach programu Erasmus+. Jednocześnie studenci ocenianego kierunku obecni na spotkaniu wyrazili opinię, iż nie są zainteresowani wyjazdami zagranicznymi z uwagi na niestacjonarny tryb studiów, pracę zawodową, a także kwestie rodzinne. Studenci ocenianego kierunku w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili potrzebę doskonalenia umiejętności posługiwania się językiem angielskim.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocne strony

- Czynna rekrutacja studentów na terenie Ukrainy,

Słabe strony

- Brak obowiązkowych przedmiotów w językach obcych,
- Brak możliwości odbywania części studiów lub praktyk za granicą.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

- Uruchomienie programu „Erasmus”,

- Wzmocnienie współpracy z partnerami zagranicznymi na lokalnym rynku pracy, rozwój studiów dualnych,
- Wprowadzenie oferty przedmiotów obligatoryjnych prowadzonych w językach obcych, zwłaszcza w angielskim.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza z siedzibą w Przeworsku od 1 października 2013 roku działalność dydaktyczną jak i administracyjną prowadzi w samodzielnym budynku, którego właścicielem jest Urząd Miasta Przeworsk. Pomieszczenia Uczelni są dostosowane do celów dydaktycznych, znajdują się w nich: dwie sale wykładowe mieszczące po 60 osób, dwie sale ćwiczeniowo-wykładowe na 35 osób, dwie sale seminaryjno - ćwiczeniowe mieszczące do 15 osób; jedna sala komputerowa na 15 stanowisk, czytelnia, pomieszczenia administracyjne (Dziekanat Wydziału) oraz pokój wykładowców. Uczelnia dysponuje urządzeniami multimedialnymi oraz sprzętem niezbędnym w pracy dydaktycznej: tablice, ekrany, rzutniki, projektory i komputery do prezentacji multimedialnej. Pracownia komputerowa mieści 15 stanowisk komputerowych ze stałym dostępem do Internetu. To baza skromna, a mała pracownia komputerowa wystarcza tylko dlatego, że do minimum ograniczono zajęcia w niej prowadzone.

Cechy użytkowe budynku dydaktycznego to dwa niezależne wejścia, wyznaczone miejsce parkingowe oraz podjazd przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Jest to jedyne usprawnienie dla niepełnosprawnych, w budynku nie ma innych usprawnień. Położenie budynku, w kontekście funkcjonującej infrastruktury komunikacyjnej miasta Przeworsk, tworzy dogodne warunki do studiowania.

W pracowni komputerowej zainstalowano podstawowe oprogramowanie systemowe, powszechnie wykorzystywane oprogramowanie biurowe (Open Office, LibreOffice, MSOffice) oraz RESET2. W opinii Zespołu Oceniającego, zwłaszcza w powiązaniu z opinią kadry i studentów, oprogramowanie wskazywane jako specjalistyczne ma również charakter uniwersalny, nie ma oprogramowania dedykowanego realizacji efektów kształcenia na kierunku *zarządzanie*.

W pracowni komputerowej studenci ocenianego kierunku uczą się głównie technik wykorzystywania i przetwarzania informacji, w tym obsługi programu Excel. Przeprowadzona analiza oraz niektóre opinie studentów potwierdziły potrzebę rozszerzenia nauki na pakiety oprogramowania biurowego, specjalistycznych programów do rachunkowości oraz systemów ERP. Uczelnia nie posiada systemów komputerowych wspierających studentów w zakresie administracyjno-dydaktycznym.

7.2.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza nie posiada odpowiednio zorganizowanej (w tym skatalogowanej) biblioteki. W Uczelni znajduje się czytelnia mająca kilka stolików (10 miejsc do pracy własnej) oraz jedno stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. Czytelnia opiekuje się pracownik mający przeszkolenie biblioteczne. Na półkach jest około 300 książek w wolnym dostępie dla studentów do korzystania w czytelni. W czytelni nie ma czasopism powiązanych z ocenianym kierunkiem studiów. To bardzo skromne zasoby, a ponadto są one bardziej zgodne z efektami kształcenia na kierunku *ekonomia*, a w mniejszym stopniu kierunku *zarządzanie*. Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku posiada umowy z bibliotekami miejskimi: Biblioteką Pedagogiczną w Przemyśle, Biblioteką Pedagogiczną w Przeworsku, Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną w Przeworsku, ale brak informacji o ich zbiorach. Te biblioteki mogą prawdopodobnie pełnić tylko funkcje pomocnicze w procesie edukacji. Uczelnia ma umowę z jedną biblioteką szkoły wyższej - Biblioteką Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Stalowej Woli, ale i o jej zbiorach nie przedstawiono informacji. WSSG w Przeworsku posiada dostęp do zbiorów Biblioteki Narodowej ACADEMICA. Brak dostępu do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Studenci kierunku zarządzanie uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż czytelnia Szkoły w stopniu zadowalającym spełnia ich oczekiwania, co zdaniem ZO PKA jest tylko dowodem na brak orientacji, jakie powinny być potrzeby studentów w tym zakresie, a zatem na niskie wymagania stawiane studentom.

7.3.

Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku w najbliższym czasie (konkretnego terminu nie podano) zamierza zmodernizować pracownię informatyczną, która będzie służyć studentom kształcącym się na kierunku zarządzanie. W szczególności zamierza wymienić wyposażenie takie jak: tablice multimedialne z projektorami, laptopy, ale także niewykorzystywany w procesie dydaktycznym sprzęt biurowy, w tym urządzenia wielofunkcyjne. Informacje o zamiarach dotyczących uzupełnienia oprogramowania w pracowni komputerowej były niekonkretne. Brak informacji o zamiarze utworzenia biblioteki.

Studenci kierunku zarządzanie uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA informowali, iż nie biorą udziału w procesie oceny stanu oraz doskonaleniu infrastruktury. Jako najważniejsze potrzeby infrastrukturalne zgłoszono potrzebę realizacji zajęć laboratoryjnych z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania oraz wprowadzenie automatów spożywczych (z kawą, herbatą, przekąskami) z uwagi na brak stołówki i punktu gastronomicznego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka dysponuje odpowiednią liczbą sal niezbędnych do prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Słabe strony:

- Uczelnia nie posiada biblioteki.

- Uczelnia nie posiada oprogramowania możliwego do realizacji efektów kształcenia na wizytowanym kierunku (przykładowo – e-administracja czy oprogramowanie finansowo-księgowe).
- Zaplecze rekreacyjne i sportowe nie jest obecne w budynku dydaktycznym (poza powierzchnią barową), miejsca do pracy własnej nie są zorganizowane (poza czytelnia).

Dobre praktyki

-

Zalecenia

- Wyposażenie pracowni komputerowej w pakiety oprogramowania dedykowanego do zajęć o charakterze praktycznym, w tym finansowo-księgowego.

Organizacja zasobów oprogramowania *open source* dla doskonalenia praktycznych elementów procesów dydaktycznych

- Wspieranie kadry akademickiej w szkoleniu w posługiwaniu się nowoczesnymi zasobami *open source*
- Dbłość o modernizację zasobów Uczelni
- Organizacja biblioteki wyposażonej w zbiory książek, czasopism i zbiory elektroniczne (w tym dostęp do WBN) umożliwiające poprawną realizację kształcenia.
- Organizacja dostępu, dla studentów i pracowników, do cyfrowej biblioteki (np. platformy internetowej IBUK Libra, której licencja obejmuje ponad 600 elektronicznych książek z zakresu).
- Udostępnienie na terenie Uczelni automatów spożywczych;
- Włączenie studentów w proces oceny i doskonalenia infrastruktury.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1.Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2.Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Na podstawie uzyskanych informacji oraz przeprowadzonej analizy należy pozytywnie ocenić wsparcie studentów w zakresie administracyjnym i dydaktycznym. Potwierdzają to opinie ze spotkania ze studentami kierunku. W spotkaniu z ZO PKA uczestniczyli przedstawiciele

wszystkich lat ocenianego kierunku w liczbie około 40 osób. W czasie spotkań z ZO studenci kierunku zarządzanie oraz przedstawiciele samorządu studenckiego, pozytywnie odnieśli się do udzielanego wsparcia przez władze Uczelni w całym procesie kształcenia. Jako formy i elementy systemu wsparcia studentów wskazano udzielanie informacji studentom bezpośrednio przez pracowników dziekanatu, nauczycieli akademickich oraz władze Uczelni, a także udostępnianie materiałów dydaktycznych przez prowadzących dane zajęcia. Zwrócili jednak uwagę na brak aktualnych i kompleksowych informacji na stronie internetowej. Ponadto pozytywnie odniesiono się do dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach, indywidualnego podejście do studenta zarówno w kwestiach dydaktycznych i administracyjnych. W czasie spotkania z ZO PKA studenci ocenianego kierunku pozytywnie ocenili kontakt z nauczycielami akademickimi w czasie zajęć jak również poprzez komunikację elektroniczną.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uzyskania wsparcia materialnego w formie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi. System przydzielania świadczeń pomocy materialnej jest w opinii studentów transparentny i przejrzysty. Zwrócono jednak uwagę na brak dostępności kompleksowych informacji oraz wymaganych dokumentów z zakresu pomocy materialnej na stronie internetowej. Uczelnia nie posiada własnego, odrębnego od Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów, systemu stypendialnego ani domu studenckiego. Uczelnia umożliwia działalność samorządu studenckiego poprzez udostępnienie sal, wsparcie w realizacji inicjatyw studenckich oraz udostępnianie szczegółowych informacji oraz dokumentów związanych z procesem kształcenia. W Uczelni nie funkcjonuje żadne koło naukowe.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili wsparcie udzielane im w procesie rekrutacji. Studenci swoje uwagi zgłaszają głównie do samorządu studenckiego, sekretariatu, nauczycieli akademickich lub bezpośrednio do władz Szkoły. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA oraz przedstawiciele samorządu studenckiego wyrazili pozytywną opinię o kontakcie z władzami Uczelni oraz obsłudze administracyjnej. Ponadto zaznaczyli, że zgłaszane uwagi, sugestie, wnioski rozpatrywane są bez opóźnień. Pozytywnie ocenili także skuteczność, z jaką władze uczelni odpowiadają bądź realizują zgłaszane uwagi, skargi i postulaty.

Studenci kierunku zarządzanie, posiadający orzeczenie o niepełnosprawności uzyskują informacje o możliwych formach wsparcia w dziekanacie WSSG. Uczelnia nie powołała osoby odpowiedzialnej za studentów z niepełnosprawnością. Tłumaczy się to małą liczbą studentów, a zwłaszcza studentów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, a także z realizowaniem tego typu kompetencji przez pracowników dziekanatu. Studenci niepełnosprawni korzystają głównie ze stypendiów specjalnych oraz indywidualizacji toku studiów. Uczelnia nie posiada własnego Biura Karier co tłumaczy się tym, że prawie wszyscy studenci ocenianego kierunku są osobami pracującymi. Zespołu oceniającego to tłumaczenie nie zadawała.

Studenci kierunku zarządzanie dokonują oceny nauczycieli akademickich po każdym semestrze w formie ankiet papierowych, jednak nie otrzymują informacji zwrotnej z wyników dokonanej ankietyzacji. Studenci ocenianego kierunku pozytywnie odnieśli się także do harmonogramu zajęć dydaktycznych, w ich opinii czasy trwania zajęć oraz przerw są właściwe. Uczelnia nie prowadzi kształcenia na odległość oraz wymiany akademickiej studentów zarówno na poziomie krajowym jak i międzynarodowym.

8.2.

W Uczelni funkcjonuje typowy, o podstawowym zakresie system zachęt do osiągnięcia dobrych efektów kształcenia. Głównym mechanizmem motywującym do nauki i rozwoju jest stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, czyli potencjalnych pracodawców. Studenci, którzy prowadzą lub mają zamiar prowadzić własną działalność gospodarczą w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż ukończenie kierunku zarządzanie ułatwi im efektywne kierowanie własną firmą.

Oddziaływanie studentów na proces kształcenia i na związane z tym wsparcie, poza ankietami oceny nauczycieli akademickich, nie jest zorganizowane w sposób formalny. Sprowadza się głównie do zgłaszania nauczycielom akademickim oraz władzom Uczelni potrzeb administracyjnych, dydaktycznych i infrastrukturalnych. Dopracowania wymaga udział studentów w pracach kolegów odpowiedzialnych za proces kształcenia, w tym system opieki nad studentami. Dotyczy to głównie posiadania przedstawiciela studentów w komisjach związanych z projektowaniem i przeglądem planów i programów studiów oraz jakością kształcenia i procesem dydaktycznym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System opieki nad studentami kierunku zarządzanie w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku spełnia oczekiwania studentów i w sposób dostateczny zapewnia ich rozwój oraz motywowanie w procesie uczenia się. Opinia studentów i przedstawicieli samorządu studenckiego o sposobach i formach wsparcia w procesie kształcenia jest pozytywna, jednak kilka obszarów wymaga doskonalenia. Dotyczy to głównie dostosowania strony internetowej i informacji w niej zawartych do potrzeb studentów, wprowadzenie specjalistycznego oprogramowania na zajęcia laboratoryjne, wprowadzenie automatów spożywczych do budynku Uczelni. Zdecydowanie mocnymi stronami są wsparcie studentów przez nauczycieli akademickich, ich dostępność na konsultacjach oraz obsługa administracyjna. Słabą stroną pozostaje brak możliwości wymiany międzynarodowej studentów, niedostateczny zakres aktualnych informacji zawartych na stronie internetowej, brak dostatecznego wymiaru zajęć o charakterze praktycznym, w tym realizowanych przy pomocy specjalistycznych narzędzi komputerowych oraz brak elementów kształcenia na odległość.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

Zaleca się:

- zwiększenie udziału studentów w wyrażaniu opinii o procesie dydaktycznym, stanie infrastruktury oraz o udzielaniu wsparcia studentom przez władze Uczelni w procesie kształcenia,
- Utworzenie Biura Karier, a w ramach jego działalności stworzenie szerokiej oferty szkoleń /warsztatów wspierających studenta w procesie wchodzenia na rynek pracy.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Kierunek nie był oceniany przez PKA

.